

STRATEGIDOKUMENT 2021-2024

Spørsmål til Kommunedirektørens forslag.

Kommunedirektørens svar.

Utgave pr 27.11.2020

Innholdsfortegnelse

Generelt	3
Spørsmål kommet inn til 26.11.2020	4
Spørsmål fra Gunnar Eliassen (SV)	4
Innkommet: 17.11.2020	4
Spørsmål fra Gro Rohde (Politisk uavhengig)	9
Innkommet: 18.11.2020	9
Spørsmål fra Turid Løsnæs (AP)	12
Innkommet: 18.11.2020	12
Spørsmål fra Tormod Knutsen (MDG)	15
Innkommet: 22.11.2020	15
Spørsmål fra Rune Høiseth (AP)	19
Innkommet: 23.11.2020	19
Spørsmål fra Hanne Marte Kleven Bjordammen (BL)	21
Innkommet: 23.11.2020	21
Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)	22
Innkommet: 23.11.2020	22
Spørsmål fra Stig Alsaker (BL)	25
Innkommet: 23.11.2020	25
Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)	28
Innkommet: 24.11.2020	28
Spørsmål fra Per Manvik (FRP)	28
Innkommet: 25.11.2020	28
Spørsmål fra Hanne Marte Kleven Bjordammen (BL)	29
Innkommet: 24.11.2020	29
Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)	30
Innkommet: 25.11.2020	30
Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)	31
Innkommet: 25.11.2020	31
Andre saker og forhold:	32
Vedlegg:	32

Generelt

Kommunedirektøren besvarer de spørsmålene som kommer inn fra folkevalgte og samler spørsmål og svar i dette heftet. Heftet sendes ut hver fredag frem mot kommunestyrets behandling av strategidokumentet den 16. desember. Spørsmål og svar sendes til kommunestyrets medlemmer/varamedlemmer, medlemmer av hovedutvalg og råd, rådmannens ledergruppe, de tillitsvalgte og andre interesserte. Spørsmål og svar publiseres også på kommunens hjemmesider.

Alle svar utarbeides i samråd med ansvarlig kommunalsjef eller i samråd med den fagkompetansen som finnes i sentraladministrasjonen. Kommunedirektøren forsøker å holde svarene så korte som mulig, slik at ikke dette dokumentet blir for omfattende. I den grad det er variasjoner i lengde/grundighet i svarene ber vi om forståelse for dette. Det er mange ansatte involvert i å svare og tiden til oppklarende runder internt og samordning er begrenset.

Dersom det er oppfølgingsspørsmål til noen av svarene, kommer oppfølgende spørsmål og svar i neste utgave.

Overskriftene for hvert enkelt spørsmål er tatt fra henvendelsene eller skrevet inn av kommunedirektøren slik at det skal gi en indikasjon på hva det enkelte spørsmål og svar omhandler. Deler av henvendelser som ikke omhandler spørsmål eller ikke er relevant i forhold til spørsmålet, er ikke gjengitt.

Til slutt i dokumentet er det tatt med et punkt om mulige andre henvendelser knyttet til strategidokumentet som har kommet inn til kommunedirektøren. Dette gjelder f.eks. nye opplysninger, endrede forutsetninger, påpeking av feil/mangler i dokumentet eller andre forhold som det etter kommunedirektørens oppfatning er en fordel at alle kjenner til.

Spørsmål kommet inn til 26.11.2020

Spørsmål fra Gunnar Eliassen (SV)

Innkommet: 17.11.2020

1. Frie inntekter:

Dette er våre viktigste poster og i Rammesaken 170620 leste vi fra regjeringa om «realvekst i kommunesektoren 2-2,4 mrd i 2021; 0,4 mrd til fylkene og 1,6-2,0 mrd til kommunene». Kan vi lese ut at dette stemmer med vekst i SD 2021-2024 ift forrige SD? Hvilken vekst har vi årlig i frie inntekter? Regjeringa hevder at 35 mrd er gitt kommunesektoren siden 2013, gjenspeiler det seg i en tilsvarende vekst i Larvik?

2. «Skattesvak kommune»

«Skattesvak» kommune generelt: Kan det skyldes noe ved befolkningssammensetningen; lønnsinntakere, næringsdrivende, enkeltmannsforetak, pensjonister, formuende, nullskatteyttere, at vi er en såkalt «skattesvak» kommune? Og står reell sysselsettingsgrad i Kostra eller andre steder i SD?

3. Koronatiltak

Er det mulig å si hva det har «kosta» og hva vi ikke har fått utført av tjenester til innbyggerne pga ressursbruken til koronatiltak?

4. Alt 3 fra Rammesak 170620

Kommunedirektøren sier vi nå er i Alt 3, fra Rammesaken 170620, der det i denne saken er forutsatt at Alt 2 blei lagt til grunn for SD? Hva gjelder og er Alt 3 innarbeida i SD-dokumentet?

5. Framsikt – Oversikt

Finner vi i «Framsikt» antall hytter fordelt på utenbys eide/Larvikseide, antall fritidsleiligheter i kommunen, sekundærboliger og kostnader som lovpålagte tjenester utgjør for ikke fastboende personer?

6. Innsparing 2023

Kostra-Ståstedsanalyse (endelig): I forbindelse med vedtatt innsparing vedtatt i KST 2018 står: «slik at det nå gjenstår et innsparingsbehov på 4 mill i 2020, 16 mill i 2021, 15 mill i 2022 og 26 mill i 2023». Hvorfor dette gjenstående innsparingsbeløpet i 2023?

7. HHOM og HOK utvikling driftskostnader

HHOM gjør et «hopp» i driftskostnader i forhold til HOK fra opprinnelig B20 til rev B20 på ca 142 mill og skrumper inn til forskjell på ca 72 mill i SD-perioden! Viser dette utfordringene som særlig kommer i tjenestene i HHOM? (§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B))

8. Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon

Folkevalgte styr.org: Markert nedgang i «kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon» på 2 mill i R19 og B20 og 1,5 mill opp igjen i ØP21 og så nedgang på 1,5 mill fra ØP21 i åra ØP22/-23/-24. Hva skjer her?

9. Andel beboere institusjon over 80 år

HHOM «Mål for tjenesteområder» s 55: Om andel innb >80 år som bor på inst: 11,4 % i 2019 og mål i 2024 11%. Er ikke det en lav ambisjon, hva er grunnlaget for en slik vurdering? I Kostra står dekningsgraden for samme gruppe samme år på 16,7 % institusjonsplasser? Ser ut som vi i 2019 har >80 år= 1946+508(>90) = 2454. Hvor mange eldre >80 år har vi i institusjon/evt plass til?

10. Dykkerberedskap

Hva har etableringa av dykkerberedskapen kosta oss (totalt)? Vi ser årlig driftsbesparelse i SD.

11. Isbanen Torget

Hva er investeringskostnadene og årlige driftskostnader totalt for isbanen på Torget?

Kommunedirektørens svar:

1. Frie inntekter:

Kommunedirektøren har ikke gjennomført noen detaljert analyse ift det som er det konkrete spørsmålet. Larvik kommune får vekst i de frie inntektene hvert år, i tråd med den veksten og de prioriteringene som regjeringen legger inn. Kommunens beregnede utgiftsbehov i inntektssystemet og kommunens posisjon i forhold til f.eks. bestemte satsinger i statsbudsjettet, avgjør hvor stor veksten blir for Larvik kommune i forhold til andre kommuner. Siden vårt utgiftsbehov hvert år ligger samlet ganske nær landsgjennomsnittet, kan vi anta at veksten i frie inntekter for Larvik kommune over tid nokså godt tilsvarer veksten på landsbasis.

Larvik kommune benytter Kommunenes Sentralforbunds modell for beregning av frie inntekter for budsjettåret (2021) og de resterende årene i perioden (2022-2024). Denne modellen benyttes av svært mange kommuner og vedlikeholdes kontinuerlig av KS. Modellen opererer med en årlig vekst i de frie inntektene på 1 % i årene etter budsjettåret. Larvik kommune har derfor i strategidokumentet innarbeidet en slik vekst for 2022-2024. Veksten i de frie inntektene ligger hvert år på ulike nivåer, men stort sett slik at dette dekkes. Veksten skal dekke f.eks. konsekvenser av demografisk utvikling, slik at den reelle veksten i frie inntekter hvert år jevnt over er svært lav.

Veksten i frie inntekter siden 2013 er nok i tråd med hva som refereres i spørsmålet, men er i stor grad gått med til f.eks. å dekke opp for den demografiske utviklingen, økte pensjonsutgifter og andre forhold. Hva den reelle økningen i frie inntekter er etter dette har ikke kommunedirektøren tall for. Det legges også inn vekst i inntektene hvert år til dekning av lønnsoppgjør og prisstigning. Larvik kommune prisjusterer ikke driftsutgiftene i virksomhetene. Dette blir da et løpende effektiviseringskrav for organisasjonen, samtidig som denne delen av veksten i inntektene kan disponeres til andre formål i kommunedirektørens samlede opplegg.

2. «Skattesvak kommune»

Karakteristikken av kommunen som «skattesvak» tar utgangspunkt i at vi har lavere skatteinntekter pr innbygger enn mange andre kommuner. Vi ligger ikke lavest i landet eller i regionen, men altså betydelig lavere enn landet. Det vises også til omtale av dette i ståstedsanalysen som følger strategidokumentet. Den enkle forklaringen på dette er at innbyggerne i Larvik har lavere skattbare inntekter og/eller lavere formue enn snittet. Årsaken til dette er igjen knyttet til kjennetegn ved befolkningen som alder (mange pensjonister), lavt inntektsnivå, lavt utdanningsnivå og en betydelig tilstedeværelse av levekårsutfordringer i befolkningen. Vi viser til ståstedsanalysen for mer utfyllende informasjon.

KOSTRA inneholder ikke sysselsettingsstatistikk i vanlig forstand. I KOSTRA ligger det derimot mye informasjon om de ansatte i kommunene, hvilke funksjoner de jobber med, hva slags utdanningsnivå de ansatte har osv. Vi har lagt ved et notat om sysselsettingen i Larvik kommune, utarbeidet av næring og ressursforvaltning i Larvik kommune.

3. Koronatiltak

Kommunedirektørens vurdering er at vi i høy grad har levert de tjenestene som innbyggerne har krav på i denne perioden, særlig tjenester knyttet til liv og helse. Det har i perioder vært en annerledes levering, gjennom f.eks. hjemmeundervisning til skoleelevene og det har vært stopp i leveringen for enkelte grupper, f.eks når barnehagene og SFO-tilbudet ble stengt. Vår prioritering har hele tiden vært å sette liv og helse først og prioritere alle funksjoner inn mot dette. Dette mener vi at vi har lykkes godt med. Kommunen har ikke noe system for å beregne hva det har medført av kostnader at tjenester ikke har blitt utført.

4. Alt 3 fra Rammesak 170620

Det er selvsagt litt flytende overganger mellom disse alternativene, kanskje særlig mellom alternativ 2 og 3. Her må vi også være klar over at situasjonen endrer seg ganske raskt og at vurderingen i forhold til alternativene også kan endre seg. I mai/juni, da rammesaken ble skrevet, hadde Norge og Larvik et lavt antall smittede,

spredningen var under kontroll, men det var en ganske stor usikkerhet rundt de økonomiske kompensasjonsordningene knyttet til pandemien. Kommunedirektøren vurderer nå kompensasjonsordningene til å være forholdsvis gode og av et slikt omfang at de vesentlige delene av de direkte korona-kostnadene kan dekkes. Det som fortsatt er beheftet med usikkerhet er de indirekte kostnadene, altså kostnadene ved det vi ikke får gjort ellers i 2020 som følge av pandemien. Videre er det fortsatt usikkerhet knyttet til den endelige skatteinngangen i 2020. Først når disse tallene foreligger i løpet av januar/februar 2021, kan vi konkludere endelig i forhold til kvalitet og treffsikkerhet på kompensasjonsordningene.

Situasjonen nå i høst har vært at pandemien har blomstret opp både nasjonalt og lokalt her i Larvik. Det er også klart at pandemien vil få betydelige konsekvenser for 2021. TISK-arbeidet må, vurdert ut fra dagens situasjon, fortsette for fullt, trolig ut 2021. Regjeringen har tatt konsekvensene av dette og fremmet et tilleggsnummer til statsbudsjettet der det foreslås at kommunene får betydelige ekstra midler i 2021 for å fortsette dette arbeidet. Samtidig vet vi at det trolig er vaksineprogrammer på gang, for i alle fall deler av befolkningen, allerede ganske tidlig i 2021. Regjeringen har i sitt forslag til ekstra bevilgninger for 2021 sagt at dette er for første halvår. Vår vurdering er derfor at vi nå har en situasjon der smittespredningen har vært i nivå 3 en stund, men kanskje er på vei tilbake til et mer kontrollert nivå. Vårt opplegg for 2021 representerer fortsatt en betydelig vekt på TISK og opprettholdelse av en beredskapsmessig situasjon der vi er forberedt på ytterligere eskalering. Alle vurderinger lokalt gjøres i samarbeid med sentrale myndigheter, først og fremst gjennom hyppig kontakt med Statsforvalterens beredskapsavdeling.

Økonomisk sett er det ikke lagt inn spesielle midler eller tiltak knyttet til epidemien i 2021. Kommunedirektøren har kommunisert at vi baserer oss på opplegget i statsbudsjettet, som er uten ekstra midler. Vi planlegger derfor i utgangspunktet for en økonomisk normalsituasjon. Men når vi kjenner Stortingets endelige vedtak i forhold til ekstra midler til kommunen i 2021 vil vi komme tilbake til kommunestyret med en tilleggssak og foreslå fordeling av disse midlene ut fra en vurdering av hvor covid-19 konsekvensene er mest til stede.

5. Framsikt – Oversikt

Det finnes ingenting i Framsikt som går på fordeling av hytter og fritidsboliger på folk fra kommunen og folk utenfor kommunen. Det finnes heller ikke noen oversikt over kostnader knyttet til lovpålagte tjenester for ikke-fastboende.

Du kan finne noe om fritidsboliger i Larvik her:
<https://www.ssb.no/kommunefakta/larvik>

6. Innsparing 2023

Beløpene som fremkommer her er innsparingstiltak som fortsatt er uløste og som det derfor gjenstår å finne innsparingstiltak for.

7. HHOM og HOK utvikling driftskostnader

Spørsmål blir besvart i utsending fredag 04. desember

8. Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon

Dette skyldes at det ligger inne midler til Stortingsvalg i 2021 og kommunevalg i 2023. Midlene til Stortingsvalget er lagt til en generell driftskonto som summerer seg til «Kjøp av tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon», men midlene til kommunevalget i 2023 er lagt til en generell lønnskonto og summerer seg til «Lønn». Det er tilfeldig at dette er gjort teknisk på to forskjellige måter. Rammene går derfor opp og ned og følger valgårene.

Folkevalgte styringsorganer

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Driftsutgifter						
Lønn	10 500	8 346	8 342	8 342	10 142	8 342
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 471	1 511	3 121	1 621	1 621	1 621
Overføringsutgifter	658	75	75	75	75	75
Finansutgifter	16	16	16	16	16	16
Sum Driftsutgifter	14 812	9 947	11 553	10 053	11 853	10 053
Driftsinntekter						
Sum Driftsinntekter	-521	0	0	0	0	0
Sum	14 291	9 947	11 553	10 053	11 853	10 053

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	9 947	9 947	9 947	9 947
Tiltak forrige år				
Endring KLP 2020-23	0	0	0	0
Kommunevalg 2023	0	0	1 800	0
Stortingsvalg 2021	1 500	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	1 500	0	1 800	0
Budsjettekniske justeringer				
Pensjon - justering ordinær premiesats	-4	-4	-4	-4
Sum Budsjettekniske justeringer	-4	-4	-4	-4
Konsekvensjusteringer	1 496	-4	1 796	-4
Konsekvensjustert ramme	11 443	9 943	11 743	9 943
Nye tiltak				
Økt ramme ungdomsråd	110	110	110	110
Sum Nye tiltak	110	110	110	110
Nye tiltak og realendringer budsjett	110	110	110	110
Ramme 2021-2024	11 553	10 053	11 853	10 053

9. Andel beboere institusjon over 80 år

Spørsmål blir besvart i utsending fredag 04. desember

10. Dykkerberedskap

Etablering:

Totalt ca 3 mill kr i etablering, hvorav bilen til ca 1,3 mill, utstyr ca 900.000.- og kurs/opplæring 800.000.-.

11. Isbanen Torget

Samlet årlig kostnad for skøytebanen er omtrent 580.000 kr.

Etablering av skøytebanen på Torget medførte en investering på 1.600.000 kr. uten moms. Investeringen ble lånefinansiert. Lånet blir samlet sammen med alle kommunens lån. De årlige rentene og avdragene utgjør omtrent 100.000 kr.

Til driften av skøytebanen ble det bevilget ca. 430.000 kr. årlig. Beregninger viser at driften av skøytebanen koster omtrent 480.000 kr. årlig.

Driftskostnadene varierer litt fra år til år avhengig av værforholdene. Milde vintre øker driftskostnadene.

Spørsmål fra Gro Rohde (Politisk uavhengig)

Innkommet: 18.11.2020

Omsorgsboliger

side 26: Til ubundne avsetninger inneholder følgende elementer: · Til husleie subsidier omsorgsboliger avsettes årlig kr 1 375 000, er det mulig å få en forklaring hva som menes. Hvordan beregnes husleien for omsorgsboliger i Larvik og er det forskjell i leien for omsorgsboliger der kommunen har tildelingsrett der omsorgsboligen er organisert som privat borettslag og der kommunen eier omsorgsboligen ? Hvor finner vi hva som er satt av til vedlikehold / oppgradering av omsorgsboliger?

Et annet spørsmål når det gjelder omsorgsboliger, det ble endringer i overføringer fra husbanken pr 01.01.20

Det er en kommunal oppgave å gi økonomisk hjelp til boligetablering og boligtilpasning Tilskuddene det gjelder er

- *tilskudd til tilpasning*
- *tilskudd til etablering*
- *tilskudd til utredning og prosjektering*

Ved kontakt med husbanken fikk vi beskjed om at kommunene vil få økt fleksibilitet av tilskuddene vil en direkte rammeoverføring også sette større krav til kommunal budsjettering og planlegging, som medfører at kommunen bør avsette midler til ordningene i kommunens økonomi og budsjettplan. Er disse midlene nå øremerket i strategiplanen og i så fall i hvilken post finner man det igjen?

Strukturendringer – tjeneste for funksjonshemmede

Side 67: Nye tiltak

Struktur endringer i tjenesten for funksjonshemmede, flere under samme tak, kan det gis en forklaring på hva som menes spesielt med tanke på strukturendringer boliger ?

Struktur gjennomgang Arbeid og aktivitet

s71: Økt satsing på frivillighet, hvordan er struktur gjennomgang Arbeid og aktivitet tenkt å gi redusert behov for ordinær bemanning ? Hvordan vil det påvirke tjenestene til deltakerne ?

Gjennomgang av natttjenesten

s 73 Gjennomgang av natttjenesten innenfor og mellom virksomhetene i helse og mestring med sikte på innsparing i årsvark ? Kan det gis en forklaring på om dette vil ha noen påvirkning på de som mottar tjenestene, eller på arbeidspresset på de som utfører arbeidet som allerede er presset til bristepunktet ?

Kommunale BPA-ordningen

Så lurer jeg litt på hvor man finner tallene for den kommunale BPA ordningen, hva som faktisk ligger i de tallene og beregnede tall nå som Larvik kommune skal igang med å utlyse konsesjon slik at brukere får et reelt valg innenfor BPA mht private aktører. Hvor er det satt av i strategi dokumentet ?

Kommunedirektørens svar:

Omsorgsboliger

Til husleiesubsidier omsorgsboliger avsettes årlig kr 1 375 000 for å finansiere ordningen med kommunal bostøtte i omsorgsboliger.

Bostøtte i omsorgsbolig er behovsprøvd, og innvilges etter søknad.

Ordningen omfatter;

- Husstander i omsorgsbolig som ikke har tilstrekkelig egen økonomi til å ivareta sine boutgifter.
- Personer som er uføretrygdet før fylte 26 år og er tildelt bolig av Larvik kommune.

Hvordan beregnes husleien for omsorgsboliger i Larvik?

I Kommunestyresak 039/17 Husleier i kommunalt eide boliger - prinsippvedtak om gjengs leie, indeksregulering og minstestandard ble fastsetting av husleier vedtatt slik:

1. Husleiene i kommunalt eide leiligheter, eneboliger og kommunalt eide omsorgsboliger hvor leieforholdet har vart i minimum 2 år og 6 mnd. settes til gjengs leie. Andel fellesarealer inngår i beregningen av gjengs leie slik det er inntatt i saken.

2. Husleiene i kommunalt eide leiligheter, eneboliger og kommunalt eide omsorgsboliger hvor leieforholdet har vart i mindre enn 2 år og 6 mnd. reguleres med økningen i konsumprisindeksen siden siste leiefastsettelse.
3. For nye leietakere i kommunalt eide omsorgsboliger i borettslag settes husleia til borettslagets fellesutgifter med et påslag på 700 kr.
4. Husleiene for løpende leieforhold i kommunalt eide omsorgsboliger i borettslag reguleres med økningen i konsumprisindeksen siden siste leiefastsettelse.
5. Framtidige reguleringer av husleier og fellesutgifter gjennomføres i samsvar med punktene over.
6. Beregning av gjengs leie gjennomføres hvert år.
7. Ved leietakerskifte istandsettes leieobjektene i h.h.t vedlagte minstestandard så langt dette er praktisk og økonomisk mulig.

Husleie for omsorgsboliger i borettslag (selveierboliger) der kommunen har tildelingsrett: Kjøp av bolig og felleskostnader til borettslaget.

Vedlikehold:

Midler til vedlikehold/oppgradering av egne eide boliger ligger i rammen til virksomhet Bolig. Vedlikeholdsbudsjettet er ikke fordelt på omsorgsboliger og utleieboliger og benyttes fortløpende til reparasjoner og for å opprettholde vedtatt minstestandard ved leietakerskifte. Totalt 470 boliger fordelt på 125 utleiede omsorgsboliger og 345 utleieboliger. I budsjett for 2021 er det avsatt kr 3 mill til reparasjoner og vedlikehold av kommunalt eide boliger.

Overføring av tilskuddsmidler fra Husbanken:

Midlene som ble tildelt i rammetilskudd til kommunen kr 4.474.000 ble lagt inn som nye tiltak i virksomhet Bolig i økonomiplan 2020-2023 med tekst: Statsbudsjettet – Etablering av bolig: Øremerket tilskudd overført til rammetilskudd fra 2020. Dette er videreført i 2021-2023.

Det er Larvik kommune ved virksomhet Bolig som tidligere har søkt om tilskudd til etablering, tilpasning og prosjektering fra Husbanken, og behandlet søknadene. Det er ingen endring på dette bortsett fra at midlene nå er overført i rammetilskudd, og i budsjettbehandlingen i 2019 ble tilskuddet lagt inn i økonomiplan 2020-2023 til samme formål. Tilskudd til etablering blir gitt i forbindelse med Startlån, tilskudd til prosjektering og tilpasning blir gitt til private boligeiere for tilpasning i egen bolig.

Strukturendringer – tjeneste for funksjonshemmede

Ved grundig gjennomgang vurdere flere tiltak i størrelsesorden prosjektet på Torstvedtjordet. Basert på erfaringer så langt og i tett dialog med brukergruppen vil en søke flere løsninger etter samme struktur som dette prosjektet. Konsepter med bruker i sentrum, geografisk sentrumsnært og med robuste personalbaser er både individuelt godt tilrettelagt men også bærekraftig tjeneste for Larvik i årene fremover. Strukturendringen vil innbefatte avlastningstilbudene, i det vi ser et økende behov og store utfordringer slik tjenesten er organisert i dag med avlastning opp mot flere adresser i Larvik

Struktur gjennomgang Arbeid og aktivitet

Tilbudet til de ulike brukergruppene er litt ulikt fra sted til sted. Ved å profesjonalisere og øke kompetansen blant de ordinært ansatte i forhold til de pliktige kommunale oppgavene, kan man til andre oppgaver bruke økt frivillighet. Dette vil gi både et bedre kommunalt tilbud, men også gi økt eierskap til de ulike tiltakene som er iverksatt til de som benytter det.

Gjennomgang av nattjenesten

Helse og mestring trenger alle årsverk de har. Arbeidspresset er ulikt fordelt og organisert. For eksempel er det 70 personer på vakt på ulike lokasjoner i helse og mestring om natten. De er organisert i ulike virksomheter og det er mye å hente faglig, få bedre turnuser og bedre samarbeid.

Kommunale BPA-ordningen

BPA ligger under Helse og mestring, Fellesfunksjoner. I strategidokumentet vises tallene på et overordnet nivå, og BPA er derfor ikke spesifisert.

Det er årets ramme som fremskrives, dvs. samme utgiftsnivå som i 2020. Det vises til sak 20/11393 «Brukerstyrt personlig assistanse – oppfølging av verbalforslag» med vedlegg, for nærmere informasjon om Larvik kommunes utgifter til BPA. Det er i strategidokumentet ikke tatt høyde for endring av utgifter som følge av en utlysning av konsesjon til private aktører.

Spørsmål fra Turid Løsnæs (AP).

Innkomet: 18.11.2020

Refusjoner.

Enkelte refusjoner er store i 2019, men små i økonomiplanen.

Dette ser vi på flere områder, ikke bare skole og helse og mestring.

Ber om å få utdypa dette.

Dykkerberedskap.

Det er benytta 1.6 mill i investeringsmidler. Beredskapen ble vedtatt i 2016!

Personalet har gjennomgått opplæring og fått utvidet kompetanse.

I vedtaket fra 2016 var det et punkt om at det forventes inntekt ved å tilby tjenesten til andre.

Er det gjennomført?

Leirskole.

*Det er foreslått å gå ned fra 4 til 3 dager Når det gjelder leirskoleopphold.
Signal mottatt er at det nå er en lovfesta rett å ha minst 3 Overnattinger i sammenheng.
Hva med krav om bemanning da.*

Avlasterdommene.

*Kommunaldirektøren har tatt høyde for å dekke vår andel etter dommen. Det er bra og i tråd med det hovedutvalget var opptatt av.
Etter gjennomgangen Av ordningen med avlastning for berørte familier, er alle berørte familier ivaretatt på en tilfredsstillende måte?
Det er ønskelig med en redegjørelse om hva løsningen ble i denne saken.
Det er kanskje en sak som bør redegjøres for i hovedutvalget, men saken burde være Aktuell å kjenne til for kommunestyrets represanter.*

Tilknytningsavgift

Tilknytningsavgiften ble økt via en tidligere sak. Fint med en liten tilbakemelding om hvordan dette har slått ut og om det er kommet tilbakemeldinger om økningen.

Kommunedirektørens svar: Refusjoner.

I hovedarten Refusjoner inngår sykepengerefusjon. Dette er noe man ikke planlegger og inngår heller ikke i budsjettene. Et sykefravær som gir sykepengerefusjon utløser ofte økte vikarutgifter. Den økte lønnsutgiften blir da heller ikke budsjettert, slik at økte refusjonsinntekter kan ses opp mot økte vikarutgifter. Man kan derfor se på for eksempel Skole som nevnes i spørsmålet, at lønnsutgiftene er tilsvarende lavt budsjettert som refusjoner:

Skole

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	
	2019	2020	2021
Driftsutgifter			
Lønn	508 820	476 538	449 062
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	84 071	85 285	82 233
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	17 772	18 237	18 237
Overføringsutgifter	11 828	7 366	7 724
Finansutgifter	37 205	33 475	36 067
Sum Driftsutgifter	659 697	620 901	593 323
Driftsinntekter			
Salgsinntekter	-30 615	-32 076	-31 869
Refusjoner	-59 924	-31 257	-31 257
Overføringsinntekter	-24 320	-6 294	-6 294
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 099	-100	-100
Sum Driftsinntekter	-116 959	-69 727	-69 520
Sum	542 737	551 173	523 803

Dykkerberedskap.

Fra 1.6.2019 til 2.11.2020 så har Larvik brann og redning rykket ut på 37 oppdrag, 27 av disse oppdragene har vært utenfor Larvik kommune.

Brann og redning har ca 70.000.- til 80.000.- i inntekter pr år, avhenger av antall hendelser det kan tas betalt for.

De oppdragene brannvesenet får inntekter i fra er stort sett utenfor kommunen. Akutte oppdrag i egen kommune har vi ikke lov til å fakturere HRS eller politiet for.

Noe har brannvesenet tatt inn, bl.a leiting etter båtmotor etc i egen kommune. Da er det rekvirent som betaler for oppdraget. Dette utgjør ca 10.000.- av de som allerede er nevnt over.

Leirskole.

Det er ingen endringer i krav til bemanningen. Det er kun tenkt å redusere tiden med ett døgn. Skole ønsker å gå i dialog med de leirskolene skolene har avtale med for å endre fra 4 til 3 døgn. Arbeidet er ikke startet. Skoler bruker og betaler for en bemannet leirskole, men skolene skal i tillegg ha med lærer til egen klasse.

Avlasterdommene.

Konsekvenser av avlasterdommene fremkommer i sak 20/113207 (Se også vedlegget). Her redegjøres det blant annet for hvilke andre former for pårørendestøtte kommunen har gitt tilbud om, samt hvor mange av de berørte familiene som har fått dette tilbudet. Alle berørte familier har fått tilbud om tilfredsstillende pårørendestøtte etter vurdering i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven.

Alle berørte familier har også fått tilbud om bistand til å utforme klage. Av de 84 berørte familiene ble det mottatt seks klager. Fire av disse ble omgjort av kommunen selv, mens to ble stadfestet av Fylkesmannen i Vestfold og Telemark.

Tilknytningsavgift

Tilknytningsgebyrene for vann og avløp har vært uendret i Larvik i mer enn 20 år. Det ble fremmet en sak til kommunestyret 08.09.2010 om tilknytningsgebyrene. Følgende ble vedtatt i Kommunestyret sak 097/10 «Tilknytningsgebyrene for vann og avløp holdes uendret».

Etter dette vedtaket har tilknytningsgebyrene blitt vedtatt i forbindelse med de årlige strategidokumentene og er ikke endret. For en enebolig er tilknytningsgebyrene 6.000 kr. for vann og 10.000 kr. for avløp, merverdiavgift kommer i tillegg til disse beløpene.

Administrasjonen mottar svært sjeldent reaksjoner på tilknytningsgebyrenes størrelse.

Spørsmål fra Tormod Knutsen (MDG)

Innkommet: 22.11.2020

Pkt 13 og 14 i innstillingen omhandler bruken av Fond for grønn omstilling og gjenbevilgning. Jeg lurer også litt på investeringsbudsjettet for Eiendom og teknisk drift? Nye/supplerende spørsmål:

1. Gjenbevilgning ENØK

Finner bare gjenbevilgning på 2 ENØK-tiltak (siste side i saksframlegget). Betyr det at alle de som har vært gjenbevilget noen ganger er fullført, senest i 2020? Hvis ikke: Hvilke er hverken fullført eller gjenbevilget) - og hvorfor?

2. Gjenbevilgning GS-vei

Du svarte at GS-vei-bevilgninger ville bli gjenbevilget. Finner ikke en slik post, men noe på trafiksikkerhetstiltak - det har vi jo hatt en egen post på tidligere også??

3. Sykkeltiltak

Sykkeltiltak er trappet ned fra 4 til 1 mill, til tross for at vi har en sykkelbyavtale? Hvorfor?

4. Innkjøp av biler

Håper det gjelder fossilfrie biler (som forutsatt)? Siden 2018 har bare 19% av de nye person- og varebilene vært fossilfrie, mens KST vedtok 80% (av alle biler, store/tunge og små).

5. Martineåsen

Det står 22,5 mill hvert år, sum 67,5 mill. Stemmer dette?

6. Nye ladepunkter dekket av ""grønt fond".

Gjelder dette for kommunale biler? Hvor er i så fall bevilgninger til offentlige kommunale ladepunkter, jfr vedtatt ladestasjons-strategi?

7. Rammebevilgning investering i eiendom.

Gjelder dette rehabiliteringsdelen (inkl. ENØK) ved kombinerte vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter? (vedlikehold på driftsbudsjettet)

8. Rammebevilgning oppgradering skolebygg.

Gjelder dette rehabiliteringsdelen (inkl. ENØK) ved kombinerte vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter? (vedlikehold på driftsbudsjettet)

9. Romberggata 4 - Rehabilitering-ombygging.

Hva inneholder dette prosjektet?

10. Veiformål.

Omfatter dette også GS-veier? Eventuelt hva annet?

Kommunedirektørens svar:**1. Gjenbevilgning ENØK**

I de fleste prosjektene vil arbeidene bli avsluttet i løpet av inneværende år. Noe innreguleringsarbeid vil pågå i første halvår 2021. To prosjekt er under innkjøp og vil bli avsluttet våren 2021. Når de fleste prosjektene er avsluttet, og en ser hvor mye av budsjetttrammen en sitter igjen med, vil det bli tatt en ny vurdering på hvilke nye tiltak en kan sette i gang med. De to prosjektene som er søkt gjenbevilget i dokumentet er prosjekter som avventes, for å se hvor mye budsjettmidler en sitter igjen med når alle andre prosjekter er fullførte.

2. Gjenbevilgning GS-vei

Når det gjelder investeringene til bygging av GS-veier er disse midlene ikke videreført med nye bevilgninger i den kommende strategiperioden. Det er budsjettet med 31,5 mill. i 2020 til etablering av gang-/sykkelveier. De midlene som står ubrukt 31/12-2020 vil bli foreslåtte gjenbevilget i egen sak vinteren 2021. Dersom gjenbevilgningen blir vedtatt av Kommunestyret vil midlene ble brukt til å bygge de strekningene som er regulert og prosjektert i 2020.

3. Sykkeltiltak

Det er budsjettet med 1 mill. til sykkeltiltak i 2021. Sykkeltiltak vil også kunne bli utført med dekning i bevilgningen på 19 mill. til veiformål i 2021.

4. Innkjøp av biler

Epost/fil fra kommunedirektøren til KST i november 2020 viser en statusoversikt, samt utskiftingsplan som kan oppnås med en bevilgning på 10 mill. Økes bevilgningen, særlig i 2021, vil utskiftingen kunne skje raskere.

5. Martineåsen

Martineåsen – Nye tomtearealer, ligger inne med 20,5 mill i 2021 og ikke i de andre årene.

6. Nye ladepunkter dekket av ""grønt fond".

Nye ladepunkter dekket av «grønt fond» gjelder for kommunale biler. Det er ikke bevilget nye investeringsmidler til offentlige ladestasjoner i perioden 2021-2024. Det har heller ikke vært nye investeringsmidler til dette i 2020. Gjenværende investeringsmidler fra 2019 som utgjorde 394.000 kr ble gjenbevilget til 2020

7. Rammebevilgning investering i eiendom.

Ja, denne rammebevilgningen brukes til investeringstiltak i de kommunale byggene. De fleste tiltakene består av rehabilitering. Rene ENØK tiltak inngår ikke her. Rammebevilgning til rene ENØK tiltak var vedtatt t.o.m. 2020 og er ikke videreført i forslaget til strategidokument.

8. Rammebevilgning oppgradering skolebygg.

Ja, denne rammebevilgningen brukes til investeringstiltak i de kommunale skolebyggene. De fleste tiltakene består av rehabilitering. Rene ENØK tiltak inngår ikke her.

9. Romberggata 4 - Rehabilitering-ombygging.

Romberggata 4 har et omfattende behov for rehabilitering. Behovet er så stort at det ikke går å dekke det innenfor de ordinære rammene som Eiendom og teknisk drift disponerer. Utvendig rehabilitering er anslått til å koste totalt ca. kr. 20 mill. Det foreslås å sette av kr. 10 mill. i 2021. Det vil bli startet med å reparere utvendig murfasade på 2 av veggene. Det vil samtidig bli skiftet vinduer på disse veggene.

10. Veiformål.

Denne posten kan også brukes til GS veier, men det er ikke primært dette som dekkes her. Under er det listet opp noen eksempler på hvilke typer investeringer posten brukes til:

Nye fortau og gatelys i forbindelse med vann og avløpsprosjekter, fjellsikring, nye gatelys, bygging av snuplasser o.l, utbedring av bruer og autovern, trafikk sikkerhetstiltak.

Spørsmål fra Rune Høiseth (AP)

Innkommet: 23.11.2020

1. Martineåsen

Hva er status og tenkt fremdrift vedr utviklingen av Martineåsen ? Hvor mye har kommunen brukt av kostnader knyttet til erverv av arealer, utarbeidelse av mulighetsstudier og hva er som sagt Planstatus ?

2. Juridisk avklaring Martineåsen

Hva er de juridiske betraktninger og konsekvenser om dette «prosjektet skulle bli satt på vent eller skrinlagt ?? Og hva er i såfall det opprettede «sameie» sin rolle i dette?

Kommunedirektørens svar:

1. Martineåsen

Status fremdrift:

Kommunens planavdeling jobber med forslag til reguleringsplan, og forventer at planforslaget vil være klart for høring og offentlig ettersyn i jan/feb 2021.

8 grunneiere har inngått samarbeidsavtale med formål å bidra til salg av arealer for utbygging i Martineåsen. Larvik kommune er part i samarbeidsavtalen på vegne av seg selv samt de to eiendommene hvor avtale om kjøp er inngått. Avtalen regulerer blant annet forpliktelsen til å opprette et sameie hvor grunneiernes arealer skal inngå. Gjennomføring av avtalen forutsetter vedtatt reguleringsplan. Så snart reguleringsplanen er vedtatt vil aktuelle arealer fradeles og sameiet opprettes.

Kostnader med erverv:

To avtaler om kjøp av tomteareal er inngått og vedtatt av KST. Det er ennå ikke påløpt kostnader til ervervet. Dette da overtakelse og oppgjør blant annet forutsetter vedtatt reguleringsplan for Martineåsen. Det antas at kjøpesummen og omkostninger på til sammen 22,5 mil vil måtte gjøres opp i første halvdel av 2022.

Kostnader med forberedelse, herunder mulighetsstudier, advokatbistand og forhåndsuttalelse fra skatteetaten:

I forbindelse med planarbeidet er det påløpt en del arbeidstimer. I tillegg har det blitt utarbeidet et grundig kunnskapsgrunnlag for å skape

trygghet rundt planfaglige beslutninger og juridiske spørsmål. Målsettingen har vært å avklare mest mulig på forhånd for å skape forutsigbarhet og gjennomføringsevne. Vedlegg «Områdeplan Martineåsen – Kostnader og forpliktelser» viser liste over investeringene nedlagt i prosjektet.

2. Juridisk avklaring Martineåsen

Samarbeidsavtalen:

Avtalen pålegger grunneierne, herunder kommunen, å samarbeide om tilrettelegging av området for boligutvikling og salg. Videre regulerer avtalen hvordan dette samarbeidet skal gjennomføres, herunder etablering av et sameie. Avtalen bortfaller dersom ikke bindende reguleringsplan foreligger innen 01.01.2023. Rent juridisk antas det dermed at et avtaleopphør som følge av manglende reguleringsplan innen fristen, isolert sett ikke vil medføre økonomiske konsekvenser.

Kjøpsavtalene:

Det foreligger bindende kjøpsavtaler med forutsetninger for gjennomføring. Den avgjørende forutsetningen er det må foreligge en endelig vedtatt reguleringsplan for området, og at den foreligger innen 01.01.2023. Kommunen har i avtalene forpliktet seg til aktivt å medvirke til at denne forutsetningen, og andre forhold av betydning, kan innfris på enklest og raskest mulig måte.

Ferdigstillelse av reguleringsplanen utløser forpliktelser til overtakelse og oppgjør for arealene. Som følge av fristen for å ferdigstille reguleringsplanen er satt til 1/1-2023, vil en utsettelse fort medføre at kjøpsavtalene bortfaller. I og med at det er tatt forbehold om ferdig reguleringsplan innen en frist, antas det at avtaleopphør som følge av manglende reguleringsplan isolert sett ikke vil medføre direkte økonomiske konsekvenser. Økonomiske konsekvenser vil dog kunne oppstå som følge av at en utsettelse eller skrinleggelse kan vurderes som brudd på andre forpliktelser i avtalene.

En utsettelse/skrinleggelse krever en forutgående grundig juridisk vurdering fra kommuneadvokaten.

Generelt:

Et arbeid med en stor områdeplan hvor kommunen selv er en liten grunneier, betinger at det skapes tillit og troverdighet til prosjektledelsen.

Prosjektgruppen har i mange år jobbet hardt for å skape et godt samarbeidsmiljø for å finne de mest optimale løsningene, både for områdeplanen isolert sett, men også som et supplement i byutviklingen. Martineåsen er ett av få sentrumsnære områder som kan utvikles helt uberørt av Inter-City satsningen. Arealet ligger innen 1km fra planlagt ny jernbanestasjon i Kongegata og kan utvikles uten å belaste byens eksisterende vegnett.

Prosjektet har mottatt økonomisk støtte både fra regionale og nasjonale bidragsytere og har fått omtale i nasjonale medier.

Grunneierne har bidratt økonomisk med grenseavklaringer og har lagt ned mange dugnadstimer. (møter/juridisk kompetanse/jordskifterettbistand)
Prosjektet har hatt stø kurs fra start og er nå helt i slutfasen.

Spørsmål fra Hanne Marte Kleven Bjordammen (BL)

Innkomet: 23.11.2020

Innkjøpsstrategi

Hvorfor foreligger det ikke noen beskrivelse av innkjøpsstrategi? (se vedlagt skjermdump)

Hva er status pr dags dato, og foreligger det noen kommentarer?

10 / 12

Strategi for folkehelse og frivillighet	NY	Utarbeides 1. halvår 2021	
Finansstrategi	Oppdateres	2020/ 2021	
Innkjøpsstrategi			
TEMAPLANER	STATUS	KOMMENTAR	REF. TIL BÆREKRAFTMÅL
Temaplan Helse og omsorg (KST042/19)	Oppdateres	I løpet av planperioden	
Kvalitet i barnehagen		Ny kvalitetsplan implementeres i 2021	
Plan mot vold i nære relasjoner i barnefamilier i Larvik kommune		Det skal vurderes om plan fra 2015 skal rulleres i planperioden.	
Kommunalteknisk plan 2022-25	Revideres	2021 Trafikksikkerhetsplanen vurderes inkludert her	
Vedlikeholdsplan - Formålsbygg 2021-2024		Årlig rullering Vurderes som temaplan til eiendomsstrategien	
Boligplan 2015-2020 (KST038/15)	Revideres	Vurderes som temaplan til eiendomsstrategien	
Forvaltning og utvikling av eiendommer og kommunalt eide bygg		Vurderes som temaplan til eiendomsstrategien	
Klima- og energiplan med handlingsprogram (2021-2024)		Forventet vedtak desember 2020	

Kommunedirektørens svar:

Det har dessverre ikke kommet med fullstendige opplysninger om innkjøpsstrategien. Strategien skal oppdateres og dette vil skje i 2021.

Kommunens vedtatte strategi fra 2016 skulle iht tidligere plan vært oppdatert i 2020. Denne oppdateringen er forsinket og vil skje våren 2021. Innkjøpsstrategien vil da komme opp til politisk behandling og kommunedirektøren vil redegjøre for det arbeidet som har skjedd med gammel strategi som utgangspunkt, hvilke endringer som har skjedd i lov- og regelverk, leverandørsidens tilpasninger til regelverket og ny strategi vil trekke opp kommunens ambisjonsnivå i forhold til dette området de neste årene.

Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)

Innkommet: 23.11.2020

Spørsmål om den administrative omstillingen og omorganiseringen

Det er nå ett år siden Larvik kommune gjennomførte en stor administrativ omstilling og omorganisering.

Det forutsettes at en så stor omorganisering har blitt evaluert. Hvis ikke må dette gjøres umiddelbart.

Følgende spørsmål ønskes svar på nå inn mot Strategidokumentet:

1. *Har Larvik kommune blitt en mer effektiv kommune etter omstillingen?*
2. *Har tjenestetilbudet blitt bedre og på hvilken måte.*
3. *Hva er den økonomiske gevinsten av omorganiseringen.*
4. *Hvor stort er lønnsbudsjettet i 2020 kontra 2019.*
5. *Som nevnt øverst: Det forutsettes at det har vært en arbeidsmiljøundersøkelse blant de ansatte. Hva er resultatet av den? Er de ansatte fornøyd med omorganiseringen, får de utført sitt arbeide på en bedre og mer effektiv måte?*
6. *Har det kommet positive signaler fra innbyggerne om endringer i tjenestetilbudet?*

7. Var det hensiktsmessig å flytte så mange ansatte inn i felles stab/støtte i Feyersgate? Fjerne dem fra der tjenesten skal utføres gj.f. skolesekretærene.
8. Det virker som administrasjonen blir stadig mer «topptung». Sentraladministrasjonen utvides med nye stillinger. Hvor mange nye administrative stillinger er opprettet: Prosjektstillinger, virksomhetsrådgivere, ledere for stab/støtte avdelinger etc.

Kommunedirektørens svar:

1. Det er et veldig stort spørsmål og kommer an på innenfor hvilket område. Men det jobbes kontinuerlig med å effektivisere ulike arbeidsprosesser innad i kommunen slik at kommunen kan fokusere på å gi innbyggerne bedre kvalitativt bedre tjenester. Dette er arbeid som tar tid.
2. Spørsmål er vanskelig å besvare i en spørsmål og svar runde som dette. Her er det meningen å besvare korte faktaspørsmål og spørsmål til oppklaring av ulike forslag. Et så åpent og omfattende spørsmål, som om tjenestetilbudet har blitt bedre og på hvilken måte, lar seg ikke besvare på en forsvarlig måte innenfor rammene av denne ordningen. Vi kan imidlertid vise til KOSTRA-tallene som viser at Larvik kommune ligger svært lavt i forhold til bruk av ressurser til administrasjon.
3. Det er vanskelig pr dags dato å gi en konkret tall på dette. Men hva gjelder organisering av felles stab og støtte ressurser under felles ledelse så er det lagt inn en realistisk innsparing på 3,2 mill for 2021.
4. Lønnsutgiftene totalt for kommunen kan man se i Økonomiske forskriftsskjemaer og tabell §5-6 Økonomisk oversikt etter art, side 30 i Kommunedirektørens forslag til Strategidokument 2021-2024:

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-1 347 832	-1 398 440	-1 453 904	-1 406 494	-1 420 559	-1 434 765	-1 449 112
Inntekts- og formuesskatt	-1 285 033	-1 331 224	-1 287 332	-1 365 504	-1 378 641	-1 392 227	-1 406 033
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-184 395	-110 538	-120 194	-105 317	-105 317	-105 317	-105 317
Overføringer og tilskudd fra andre	-358 658	-182 648	-197 323	-172 114	-172 166	-172 220	-172 275
Brukerbetalinger	-136 257	-150 803	-146 264	-150 625	-150 654	-150 654	-150 654
Salgs- og leieinntekter	-410 174	-412 237	-414 195	-402 569	-402 745	-402 922	-403 011
Sum driftsinntekter	-3 722 349	-3 585 889	-3 619 212	-3 602 622	-3 630 081	-3 658 104	-3 686 401
Lønnsutgifter	1 898 384	1 802 174	1 811 557	1 806 936	1 823 678	1 818 863	1 822 595
Sosiale utgifter	520 023	529 848	518 728	536 780	543 466	557 697	572 549
Kjøp av varer og tjenester	801 414	776 735	837 876	789 378	762 577	764 173	749 203
Overføringer og tilskudd til andre	260 695	212 460	227 745	217 862	217 277	216 985	216 700
Avskrivninger	175 699	177 902	181 468	181 468	181 468	181 468	181 468
Sum driftsutgifter	3 656 215	3 499 120	3 577 374	3 532 424	3 528 466	3 539 186	3 542 514
Brutto driftsresultat	-66 134	-86 770	-41 837	-70 199	-101 615	-118 919	-143 887
Renteinntekter	-20 295	-22 329	-17 329	-17 745	-17 861	-17 978	-18 099

Ny kommunelov fra 2020 har endret oppsettet i disse hovedoversiktene noe, men tilsvarende tabell finnes i Årsrapport 2019 som også viser budsjettallene for 2019:

Årsregnskap

Regnskapsskjema 3 – Oversikt Drift

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Rev. bud. 2019	Oppr. bud. 2019	Regnskap 2018
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	-136 257	-136 067	-131 098	-126 924
Andre salgs- og leieinntekter	-410 174	-393 519	-394 937	-381 730
Overføringer med krav til motytelse	-343 468	-198 716	-193 849	-350 460
Rammetilskudd	-1 347 832	-1 322 616	-1 324 424	-1 256 567
Andre statlige overføringer	-184 395	-176 039	-144 975	-225 219
Andre overføringer	-15 058	-4 870	-3 528	-17 397
Inntekts- og formuesskatt	-1 285 033	-1 262 166	-1 262 033	-1 250 981
Sum driftsinntekter	-3 722 216	-3 493 993	-3 454 845	-3 609 277
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1 898 384	1 785 835	1 763 776	1 846 655
Sosiale utgifter	520 023	513 572	500 848	513 350
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	455 674	476 693	455 792	466 738
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	373 891	354 623	363 963	384 833
Overføringer	265 421	222 447	215 008	251 561
Avskrivninger	175 699	175 699	0	163 676
Fordeelte utgifter	-33 001	-44 885	-42 846	-33 892
Sum driftsutgifter	3 656 091	3 483 985	3 256 541	3 592 922

Sosiale utgifter summeres i linjen under og inkluderer arbeidsgiveravgift og pensjon. Refusjon sykepenges inngår i linjen Overføringer og tilskudd fra andre i 2020 og i linjen Overføringer med krav om motytelse i 2019.

- Det gjennomføres medarbeiderundersøkelse for ansatte i disse dager. Larvik kommune har vært gjennom en stor omorganisering som det vil ta tid å se effekten av samt at pandemien har gitt utfordringer med hensyn til tempo i implementeringen.
- Larvik kommune mottar både positive og negative signaler fra innbyggerne, både i forhold til konkrete tjenester og i forhold til kommunen generelt. Det foreligger ingen særlige registreringer knyttet til en så åpen spørsmålsstilling som «endringer i tjenestetilbudet».
- Larvik kommune har en krevende økonomisk situasjon og hensikten med å samle stab og støtte ressurser under felles ledelse har vært for å optimalisere de ressursene en har til beste for hele kommunen. Det er altså stab- og støttefunksjoner som nå er samlet under felles ledelse, ressurser direkte knyttet til direkte tjenesteproduksjon er ikke flyttet på i denne sammenhengen. Det vil fremover i stor grad også være behov for å ruste oss for den digitale transformasjonen vi må gjennom, og derav at mange av dagens oppgaver faller bort som følge av gode digitale løsninger.
- Felles stab og støtte har naturlig nok flere årsverk enn tidligere sentraladministrasjonen. Dette som følge av at alle stab og støtte ressurser er samlet under felles ledelse. Det er derimot færre ressurser totalt på stab og

støtte enn før omorganiseringen. Dette som følge av at flere stillinger ikke er erstattet ved naturlig avgang. Vi viser også til offisiell KOSTRA-statistikk for administrasjonsutgifter i ståstedsanalysen som er lagt ut på kommunens hjemmesider.

Spørsmål fra Stig Alsaker (BL)

Innkomet: 23.11.2020

1. Nattjenesten HOM

Driftsbudsjett (HOM) med endringer s.73 under nye tiltak: Samordning av tjenestene på natt i helse og mestring forklares med: En gjennomgang av nattjenesten innenfor og mellom virksomhetene i helse og mestring med sikte på innsparing årsverk. Dette er satt til 0 i 2021, så - 1.650 i 2022,2023,2024.

Spørsmål a: Innebærer dette en ny omorganisering for all personale i alle virksomheter på natt i helse,omsorg og mestring?

Spørsmål b: Planlegges en felles vikarpool for alle nattevakter og at nattevaktene må gå på tvers av virksomhetene?

Spørsmål c: Med tanke på kommunedirektørens vektlegging av demografien i kommunen, hvordan kan man forsvare at man tenker en innsparing årsverk på natt?

2. Strukturendringer Lavterskeltilbud

Driftsbudsjett med endringer s.73 under nye tiltak: Strukturendringer i lavterskeltilbud. 0 i 2021, - 500 i 2022,2023 og 2024.

Forklares slik: Strukturendringer med sikte på tjenesteeffektivitet ved å samle flere lavterskel tiltak. Dette innebærer vurdering av lokasjoner, tjenestenivå, økt samarbeid med frivillige. Siktemål er en reduksjon i kommunens utgifter.

Med tanke på at kommunen har en høy andel lavinntekstfamilier som er større enn landet forøvrig og kommunen har et fokus på å minske sosial ulikhet, hva innebærer disse kuttene og hvordan kan de forsvares?

3. Martineåsen

Hva er forutsetningene i kontrakten med å kjøpe deler av Martineåsen. Kan denne prosessen utsettes i f.eks. 2 år uten økonomiske konsekvenser?

4. Hvarnes skole

Oppfølgingsspørsmål på deres svar på Turid Løsnes spørsmål sist uke: Dere svarer at besparelsene ved nedleggelse av Hvarnes skole er rektorstilling + drift tilsammen 625 000,-.

Må det endres på bygninger i Kvelde for å få plass.? Må det settes inn flere lærere/assistenter siden det blir store klasser evt. flere klasser pga. lærernormen? Hva vil merkostnadene med at alle 44 elever trenger skoleskyss til Kvelde?

5. Flytting av ansatte

I følge budsjettet foreslås 2 stillinger kuttet i HR.Avd. Nå har kommunen i snart 2 år holdt på med omorganisering og budsjettkutt. Alle kommunalsjefområder er rammet av kutt i adm.stillinger som har blitt overført tildels mot sin vilje og over i HR. Det ønskes at selvom excelark er fint at behandling av mennesker også er i fokus. Først omplassert, nå risikerer å miste jobben. Har kommunen noen systemer som fanger opp personer som ufrivillig blir offer for budsjettkutt flere ganger på meget kort tid?

Kommunedirektørens svar:

1. Nattjenesten HOM

Det er 70 personer på vakt på ulike lokasjoner i helse og mestring om natten. De er organisert i ulike virksomheter og det er mye å hente faglig, få bedre turnuser og bedre samarbeid.

Spørsmål a; Ny omorganisering vil ikke nødvendigvis gjelde for alt personal. Kun der det er ønskelig for å få bedre turnuser, bedre samarbeid og større faglighet

Spørsmål b; Det er det ikke tatt stilling til en felles vikarpool. Dette vil kun være aktuelt om det forbedrer arbeidet.

Spørsmål c; Demografi er en av grunnene til at kommunen vil se på organiseringen av nattjenesten – for å kunne gi flere tjenester på en smartere måte.

2. Strukturendringer Lavterskeltilbud

Det er mange ulike lavterskel tilbud i kommunen og det er mye å hente på å organisere de på en annen måte og bedre samarbeidet med frivilligheten. Målet er å gi flere et bedre lavterskeltilbud

3. Martineåsen

Det foreligger bindende kjøpsavtaler med forutsetninger for gjennomføring. Den avgjørende forutsetningen er det foreligger en endelig vedtatt reguleringsplan for

området, og at den foreligger innen 01.01.2023. Kommunen har dog forpliktet seg til aktivt å medvirke til at denne forutsetningen og andre forhold av betydning kan innfris på enklest og raskest mulig måte.

Det pågår med andre ord ingen kjøpsprosess, men en reguleringsprosess, som planlegges vedtatt i løpet av 2021. Ferdigstilling av reguleringen utløser overtakelse og oppgjør for arealene. En utsettelse av reguleringsprosessen i 2 år vil medføre at kjøpsavtalene bortfaller. I og med at det er tatt forbehold om ferdig reguleringsplan innen ovennevnte frist, antas det at avtaleopphør som følge av manglende reguleringsplan innen fristen isolert sett ikke vil medføre direkte økonomiske konsekvenser. Økonomiske konsekvenser kan dog oppstå som følge av at en utsettelse kan vurderes som brudd på andre forpliktelser i avtalene.

En utsettelse anbefales ikke vedtatt uten en grundig juridisk vurdering fra kommuneadvokaten.

4. Hvarnes skole

Kvelde skole er bygget som en 2 parallell skole. Det er først i 24/25 det vil være 2 paralleller på alle trinn.

Det er kun lagt inn rektorstilling og driftsutgifter i denne innsparingen. Det er tenkt at lærere og eventuelle assistenter følger elevene over til ny skole.

Ved nytt budsjettår brukes tallene fra GSI til fordeling av budsjetter slik at lærernomen sikres for alle.

Det vil ikke være noen merkostnad knyttet til skoleskyss til Kvelde. Dagens kostnad på skyss til Hvarnes skole er 307 534,- Dette er blant annet på grunn av farlig skolevei som ikke dekkes av 4 kilometers reglen.

Skoleskyss for alle elever fra Hvarnes til Kvelde er beregnet til 292 486,- dette er 2020 priser på busskort. Avstanden til skolen for alle elevene vil da være mer enn 4 kilometer som er grensen for skoleskyss, og alle elever får ordinært busskort.

5. Flytting av ansatte

Kommunestyret besluttet, etter politisk forslag, at HR avdelingen skulle reduseres med 2 årsverk i 2020. Dette er gjennomført.

For 2021 er det på Felles stab og støtte en reduksjon på 3,2 millioner som følge av omorganiseringen. Larvik kommune er EN organisasjon og det ble i 2019 besluttet at stab og støtte stillinger skulle samles under felles ledelse. Det innebærer at kompetanse innen økonomi, HR, digitalisering, Kommunikasjon mv er samlet under felles ledelse til bruk for hele organisasjonen.

Det er ingen som er sagt opp i denne prosessen. Reduksjon i rammene er tatt gjennom naturlig avgang

Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)**Innkommet: 24.11.2020***Kommunale midler brukt på eksterne konsulenter*

Hvor mye er brukt av kommunale midler på bruk av eksterne konsulenter i 2020 på hvert kommunalsjef nivå, og også hvor mye er brukt av kommunale midler i 2020 på eksterne konsulenter på hvert virksomhetsnivå?

Kommunedirektørens svar:

Se eget vedlegg; «Ekstern konsulentbruk 2020» for regnskapstall.

På investeringer er det størst bruk av konsulenter til teknisk prosjektering og byggeledelse. På drift blir konsulenter, inkludert juridisk bistand, benyttet til en rekke oppgaver, bl.a. ved prosjekter hvor spesialkompetanse kreves, ved større konsekvensutredninger, samt for å kunne levere prosjekter som krever kapasitet ut over normal behandling, iht fremdriftsplaner.

Spørsmål fra Per Manvik (FRP)**Innkommet: 25.11.2020***Kommunale midler brukt på eksterne konsulenter*

Hvor mye bruker kommunen på konsulenthjelp i året totalt sett?

Kommunedirektørens svar:

Se eget vedlegg; «Ekstern konsulentbruk 2020» for regnskapstall og kommunedirektørens svar til Tor Kåre Hansen Odberg.

Spørsmål fra Hanne Marte Kleven Bjordammen (BL)

Innkomet: 24.11.2020

Læringssenter, Verdensmesterne mottaksskole, Boliger for enslige mindreårige flyktninger

Vedr. sak 032/20 – Hovedutvalg for Oppvekst og Kvalifisering og strategidokument
Kommunedirektøren anmoder om tallfestet økt bosetting av flyktninger (familier og enslige mindreårige) for året 2021. Den siste tiden har det imidlertid blitt påstartet nedskjæringer og endringer i Bolig for Enslige Mindreårige samt blitt varslet ytterligere kutt det lokale immigrasjonfeltet.

I lys av dette, hvordan ser administrasjonen på denne dobbeltkommunikasjonen til brukere, ansatte og ikke minst oss politikere? Forutsigbarhet og behov for planlegging gjelder i stor grad for oss politikere som skal behandle dette nå i HOK og senere i KST. Ønsker derfor informasjon om følgende:

1. Kutt i midler til læringssenteret
2. Avvikling av Verdensmesteren Mottaksskole (vi vet at skolen får ca. 15 nye elever 2021 pga familieforeninger).
3. Avvikling av Bolig for Enslige Mindreårige flyktninger. Hvordan ser løsningene ut for nyankomne enslige mindreårige?
4. Tjenester i ettervernet for de ca. 36 stk som tidligere har bodd i døgnbemannet bolig. Hvordan vil disse bli organisert?

Ønsker svar førstkommende fredag om mulig pga budsjettarbeidet.

Kommunedirektørens svar:

1. Larvik Læringssenter har de siste årene i stor grad evnet å tilpasse seg endringene i ankomster av flyktninger og innvandrere. Det har vært og er en kontinuerlig prosess. Vårt felt er preget av uforutsigbarhet, og LLS må derfor hele tiden søke å løse sitt oppdrag også via ekstern finansiering som prosjektmidler og ekstratilskudd fra integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Nytt av året er «Jobbsjansen for hjemmевærende innvandrerkvinner» og kommunale utviklingsmidler. I tillegg har vi vunnet et anbud, hvor vi leverer arbeidsrettet norskopplæring til NAV Larvik og NAV Sandefjord.

Kuttene gjør oss selvfølgelig sårbare og må medføre en nedskalering i kvalitet og omfang, men tilbudene opprettholdes. Innføringen av ny integreringslov fra 1. januar 2021 er også på trappene, men det er ikke avklart deling av opplæringstilskudd mellom kommune og fylkeskommune. Her ligger det uansett et svært spennende utviklingsarbeid og flere samarbeidsmuligheter framover.

Tolketjenesten har vært fullfinansiert av integreringsmidlene og kuttet er utfordrende for tjenesten. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som vil arbeide med å finne en ny finansieringsmodell.

2. Verdensmesteren mottaksskole foreslås endret til mottaksklasser på tre grunnskoler. Det har gjennom de siste årene vært et redusert behov for dette mottakstilbudet for nyankomne barn i grunnskolealder. Tilbudet har gått med betydelig merforbruk på grunn av overkapasitet og antall ansatte. Det er vurderinger på at det kommer flere flyktninger til Larvik framover, men det er usikkerhet knyttet til det. Det har også tidligere vært varslet et økende behov uten omfattende endringer i antallet. Det er den usikre situasjonen som gjør at dette tilbudet bør endres fra å være på ett sted med egne driftskostnader til å få barn og ressurser ut på tre steder. På den måten vil elevene i mottaksklasser bli ivaretatt om de er få eller flere. Er det få elever i mottaksklassene vil ansatte ha anledning til å være en tiltrengt ressurs for andre elever som tidligere har gått på VM og som nå er på sin nærscole. Med en slik løsning ser Kommunedirektøren mulighet til å beholde kompetansen i grunnskolen selv om antall elever som skal i mottaksklasser vil variere.
3. Nyankomne enslige mindreårige vil følges opp av avdeling EM i barneverntjenesten. Avdeling Em vil fra 2021 bestå av 1 avdelingsleder og 5 kontaktpersoner/miljøterapeuter. Vi har fått anmodning om å bosette 4 ungdommer i 2021, 2 ungdommer under 14 år og 2 ungdommer over 15 år. Disse vil få egne kontaktpersoner som vil følge dem tett opp i hverdagen. Det vil iverksettes individuelt tilpasset tiltak til hver enkelt nyankomne ungdom.
4. Disse ungdommene vil bli organisert og fulgt opp av avdeling EM. De av EM ungdommene som bor i fosterhjem eller institusjon følges opp av avdeling omsorg i samarbeid med avdeling EM. Det er gjort en kartlegging av ungdommens behov for oppfølging i tiden fremover. I løpet av 2021 vil antallet 36 reduseres med 9. Disse ungdommene vil få oppfølging av kontaktpersonene i avdeling EM.

Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)

Innkommet: 25.11.2020

Kostnad forsøk heldagsskole

Hva vil kostnaden være å innføre heldagsskole som et forsøk ved en barneskole, en ungdomsskole eller en 1-10 skole?

Kommunedirektørens svar:

Begrepet «Heldagsskole» er ikke et entydig begrep. For å kunne besvare denne trengs det mer opplysninger i hva som tenkes ift omfang (antall timer), innhold og bemanning.

Spørsmål fra Tor Kåre Hansen Odberg (FRP)

Innkomet: 25.11.2020

Barn av innvandrere i barnehage

Har kommunen en oversikt over hvor mange barn av innvandrere som har barnehageplass og hvor mange som ikke sender barna i barnehagen?

Kommunedirektørens svar:

Antall barn i barnehage i Larvik
- alle og minoritetsspråklige

2016 – 2019

Tall hentet fra SSB:

12272: Minoritetsspråklige barn i barnehage 1-5 år (K) 2015 – 2019

<https://www.ssb.no/statbank/table/12272/>

	Alle barn med barnehageplass	Minoritetsspråklige barn i barnehage	Minoritetsspråklige prosent av alle barn med plass i barnehage	Innvandrerbarn i kommunen ²	Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn (prosent)
2016	2001	301	15,0%	427	70,5
2017	1979	325	16,4%	436	74,5
2018	2124	335	15,8%	448	74,8
2019	2089	354	16,9 %	471	75,2

Tall fra 2020 kan ikke oppgis før ny rapportering 15.12.20

Det er pr. i dag to pågående prosjekter som er rettet mot minoritetsspråklige barn. Et av prosjektene har som mål å bidra til økt barnehagedeltagelse i denne gruppen. I løpet av 2019 er det gitt informasjon om barnehage til ca. 400 personer, enten i samtaler en-til-en, i større grupper eller gjennom samarbeid med ressurspersoner, som f.eks. ledere i organisasjoner og offentlige virksomheter. Flere av ressurspersonene har bidratt til å hjelpe familier med å søke barnehageplass.

Andelen minoritetsspråklige barn i barnehage har økt, men også at andelen av det totale antallet innvandrerbarn har økt i kommunen (se tall fra SSB)

Det andre prosjektet rettet mot minoritetsspråklige er rettet mot språk, og tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage.

Andre saker og forhold:

Utsjekk av budsjettforslag

I samband med behandlingen av kommunedirektørens forslag til strategidokument utarbeider også partigruppene alternative forslag / endringsforslag som legges frem før endelig avstemning i kommunestyret den 16. desember.

Hvis det ønskes kan økonomi bistå partiene før forslagene fremmes. Slik bistand går ut på å svare på mer spesifikke spørsmål knyttet til eget budsjettforslag, gå gjennom forutsetninger for beregninger i forslaget, vurdere lovlighet i.f.t transaksjoner eller bistå med annet partigruppene har behov for.

Denne typen bistand skjer selvsagt innenfor en liten krets og uten at informasjon deles med andre. Dersom partigruppene har materiale som ønskes gjennomgått, ber vi om at dette sendes direkte til paul.hellenes@larvik.kommune.no Husk at det kan være vanskelig å gi en god tilbakemelding hvis tidsfristen er svært kort!

Vedlegg:

20/113207 – Tilpasning til avlasterdommene
Områdeplan Martineåsen – Kostnader og forpliktelser
Ekstern konsulentbruk 2020
Notat – Endringer i antall arbeidsplasser 2019

Arkiv:**JournalpostID:** 20/113207**Saksbehandler:** Hanna Marie Wiig
Andersen**Dato:** 24.08.2020**Saksframlegg**

Saksnummer.	Utvalg	Møtedato
022/20	Råd for funksjonshemmede	01.09.2020
025/20	Hovedutvalg for helse, omsorg og mestring	02.09.2020

Tilpasning til avlasterdommene**RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:**

Hovedutvalget for helse, omsorg og mestring tar saken til orientering.

Saksbehandler: Avdelingsleder Hanna Marie Wiig Andersen

01.09.2020 Råd for funksjonshemmede**Møtebehandling:**

Avlastere som BPA, foreslått av Terry Bob Gabo, Venstre

Hvis kommunen velger fritt tjenestekvalitet i BPA saken, vil disse private avlasteren kunne ansettes i BPA firmaer. Da vil brukerne fortsatt kunne bruke disse og kommunen vil slippe og ansette disse. Vinn vinn

Per Arild Andersen, PU, ba rådet å vurdere sin habilitet denne saken.

Han har tidligere meldt dette inn til kommuneadvokaten med tilbakemelding derfra at han ansees som habil, men det er opp til rådet å avgjøre.

Ved votering ble Per Arild Andersen enstemmig erklært å være habil.

Guro Windsvold informerte om bakgrunn i saken.

Ved votering ble rådmannens forslag til vedtak satt opp mot Terry Gabos forslag, rådmannens forslag falt med 2 stemmer.

7= 1FRP, 1V, 1SP, 4PU

2= 1AP, 1PU

RFF- 022/20 Vedtak:

Råd for funksjonshemmede anbefaler Hovedutvalg for helse, omsorg og mestring følgende:
Hvis kommunen velger fritt tjenestekvalitet i BPA saken, vil disse private avlasteren kunne ansettes i BPA firmaer. Da vil brukerne fortsatt kunne bruke disse og kommunen vil slippe og ansette disse.
Vinn vinn

02.09.2020 Hovedutvalg for helse, omsorg og mestring

Møtebehandling:

Spørsmål, foreslått av Linda Marie Johnsen, BedreLarvik

Forslag til vedtak:

At utvalget svarer på følgende spørsmål enten på utvalgsmøtet 2/9-20 eller på utvalgsmøtet 23/9-20:

1. Hvor mange har fått oppsigelser av sine vedtak?
2. Hvor mange har fått nye vedtak (Det gjelder også enkeltvedtak og felles tjenester med andre isteden for vedtak bare for seg)?
3. Hvor mange har klaget på nytt vedtak?

Rettelse på forslaget ovenfor, foreslått av Linda Marie Johnsen, BedreLarvik

Viser til forslaget ovenfor og retter med dette opp en formell feil.

Forslag til vedtak: At rådmannen svarer opp følgende spørsmål enten på utvalgsmøtet 2/9-20 eller på utvalgsmøtet 23/9-20:

1. Hvor mange har fått oppsigelser av sine vedtak?
2. Hvor mange har fått nye vedtak (Det gjelder også enkeltvedtak og felles tjenester med andre isteden for vedtak bare for seg)?
3. Hvor mange har klaget på nytt vedtak?

Spørsmålene fra representanten Linda Marie Johnsen ble besvart i møtet.

HOM- 025/20 Vedtak:

VEDTAK:

Hovedutvalget for helse, omsorg og mestring tar saken til orientering.

SAMMENDRAG

Avlastning er en form for pårørendestøtte til personer med særlig tyngende omsorgsarbeid. Avlastningstiltak kan ytes på ulike måter, som i eller utenfor institusjon, i brukerens hjem eller som dagavlastning i grupper. Privat avlastning er en form for avlastning utenfor institusjon. Larvik kommune har over flere år hatt tilbud om privat avlastning til familier med særlig tyngende

omsorgsarbeid. Avlasterne har vært engasjert på oppdragskontrakt, fått en fast godtgjøring for arbeidet, og kommunen har ikke hatt personalansvar. Ordningen har vært fleksibel for mottakerne av tjenesten, som gjerne har benyttet besteforeldre, andre familemedlemmer eller kjente fra barnehage eller skole som avlastere.

Som følge av to avgjørelser avsagt av Høyesterett 20. mars 2013 og 23. juni 2016, skal private avlastere normalt anses som arbeidstakere og ikke oppdragstakere. Arbeidstakere er, i motsetning til oppdragstakere, omfattet av arbeidsrettslige regler, deriblant bestemmelser om arbeidstid i arbeidsmiljøloven. Private avlastere må fast ansettes i kommunen med de plikter og rettigheter det medfører, og betales med tariffønn.

På bakgrunn av dette har Larvik kommune gjennomgått alle vedtak om privat avlastning, og alle oppdragsavtaler med private avlastere. Gjennomgangen har avdekket at det ikke er anledning til å fortsette den private avlastningsordningen som tidligere.

Dette betyr at kommunen må tilby andre former for pårørendstøtte der det er mulig, for eksempel i form av råd og veiledning, omsorgsstønning, støttekontakt, avlastning i institusjon eller avlastning i grupper.

Etter gjennomgangen av alle vedtak og dialog med flere av mottakeren, er vurderingen at det i noen av tilfellene ikke vil være mulig å finne forsvarlige alternativer til privat avlastning. Det må derfor legges til grunn at enkelte private avlastere fast ansettes i kommunen, slik at tilbudet i spesielle tilfeller kan videreføres. Etter gjennomgangen gjelder dette 30 familier.

Tilpasningen til det nye regelverket medfører økonomiske konsekvenser for kommunen, både i form av økte utgifter til videre drift av tjenesten, og i form av etterbetaling tilbake til juli 2017. Etterbetalingen omfatter innmelding i forsikrings- og pensjonsordning, samt utbetaling av feriepengene. Etterbetalingen er beregnet til ca. 4 000 000 kroner totalt. Årlige økte utgifter er beregnet til ca. 1 500 000 kroner.

HANDLINGSROM:

HOM- 015/20 Vedtak:

- 1. Avlasterdommene av 20. Mars 2013 og 23. Juni 2016 medfører at private avlastere skal anses som arbeidstakere og ikke oppdragstakere. Gjennomgangen av alle vedtak om private avlastere medfører en etterbetaling på ca. 4 mill.kr. Årlig økte utgifter beregnes til ca. 1,5 mill.kr. Larvik kommune er av den oppfatning at familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver skal ivaretas ved at løpende vedtak gjelder inntil ny avtale foreligger /eventuelt er avsluttet. Etterbetalingen ca.4 mill.kr. og løpende utgifter ca. 1,5 mill.kr. dekkes via årets regnskapsoverskudd. De lønnsutgifter som fortsatt vil gjelde innarbeides i strategidokumentet 2021-24. Hovedutvalget ønsker en ny sak etter sommeren. Saken skal inneholde en vurdering av konsekvensene for barna, samt andre samfunnsøkonomiske konsekvenser som er av betydning for saken. I tillegg skal resultatet av gjennomgangen av gjeldende ansettelsesavtaler vurderes i saken.*
- 2. Larvik kommune søker staten om refusjon av faktiske utgifter i forbindelse med etterslep på 4 mill kroner.*
- 3. Økte årlige driftsutgifter søkes dekket gjennom økt rammetilskudd. Per 30.04.20 er dette beløpet beregnet til 1.5 mil kroner.*

Høyesteretts avgjørelser HR-2013-1391 og HR-2016-1366

Som en følge av disse avgjørelsene skal private avlastere normalt anses som arbeidstakere og ikke oppdragstakere, og Larvik kommune kan ikke lenger fortsette den private

avlastningsordningen som tidligere.

Helse- og omsorgstjenesteloven

Kommunen er forpliktet til å tilby pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver pårørendestøtte, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6, første ledd nr. 2. Bestemmelsen nevner pårørendestøtte i form av råd og veiledning, avlastning og omsorgsstønad.

Avlastningstiltak er et av flere tilbud til personer og familier med særlig tyngende omsorgsarbeid, og avlastning kan ytes på ulike måter som i institusjon, utenfor institusjon, i brukerens hjem eller som dagavlastning i grupper. Privat avlastning er en form for avlastning utenfor institusjon.

Pårørendestøtte skal hindre overbelastning, gi omsorgsyter nødvendig fritid og hvile og gi mulighet til å delta i vanlige samfunnsaktiviteter.

Pasient- og brukerrettighetsloven

De som har særlig tyngende omsorgsarbeid, kan kreve at den kommunale helse- og omsorgstjenesten treffer vedtak om at det skal settes i verk tiltak for å lette omsorgsbyrden og hva tiltaket i tilfellet skal bestå i, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-8.

Bestemmelsen gir i seg selv ingen rett til tjenester fra kommunen, men gir en rett til vedtak som gir svar på om det skal settes inn hjelp og i tilfelle hvilke tiltak.

Arbeidsmiljøloven

Etter Høyesteretts avgjørelser må personer som utfører avlastningsarbeid etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6 første ledd nr. 2 normalt anses som arbeidstakere etter arbeidsmiljøloven § 1-8, når avlastningen skjer utenfor institusjon.

Saksbehandlerveileder IS-2442

Helsedirektoratet har utarbeidet en veileder for saksbehandling av tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven. Et enkeltvedtak om helse- og omsorgstjenester er i utgangspunktet bindende for kommunen, og kommunen står derfor ikke fritt til å endre et vedtak eller et tjenestetilbud. Det kan imidlertid oppstå situasjoner der det er ønskelig å endre et vedtak eller etablert tjenestetilbud. Særlig over tid vil kommunen ha behov for å gjøre endringer i organiseringen av tjenestetilbudet. Dette kan være på grunn av lovendringer, faglig utvikling, lokale behov, samfunnsendringer, endringer i økonomiske forutsetninger eller annet. Kommunen kan også ønske å endre et vedtak fordi det for eksempel har fremkommet opplysninger om feil ved vedtaket, eller fordi det har skjedd endringer i pasientens eller brukerens behov eller situasjon.

Er det fattet et tidsbegrenset vedtak om helse- og omsorgstjenester, står kommunen i utgangspunktet fritt til å endre tjenestetilbudet når vedtaket utløper.

Forskrift om arbeidstid for avlastere, FOR-2017-06-25-1052

Lønns- og arbeidsvilkår for avlastere, Rundskriv B/05-2017

Sentral generell særavtale lønn for avlastere - SGS 1030

Rundskriv I 42/98

Nærmere om vurderingen av «særlig tyngende omsorgsarbeid».

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/hod/vedlegg/rundskriv-omsorgslonn.pdf>

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Inngangsvilkåret for å få pårørendestøtte i henhold til helse- og omsorgstjenetsloven og pasient- og brukerrettighetsloven, er at den som yter omsorg har «særlig tyngende omsorgsarbeid». Ordlyden i bestemmelsene viser til at det verken er tilstrekkelig å ha omsorgsarbeid eller tyngende omsorgsarbeid for at vilkåret skal være oppfylt, det arbeidet som ytes må vurderes som *særlig* tyngende. Ved denne vurderingen legges det vekt på ulike momenter utarbeidet av departementet:

- Om omsorgsyter arbeider mange timer per måned
- Om omsorgsarbeidet er mer fysisk eller psykisk belastende enn normalt
- Om omsorgsarbeidet innebærer mye nattarbeid eller avbrudd i nattesøvnen
- Om det foreligger omsorgsarbeid gjennom hele døgnet
- Om omsorgsarbeidet er forventet å vare over tid
- Om omsorgsyter har omsorg for flere enn en person
- Om omsorgsarbeidet fører til sosial isolasjon og mangel på ferie og fritid
- Om omsorgsyter har inntektstap som følge av omsorgsarbeidet

Avlastning er en av flere former for pårørendestøtte. Avlastningstiltak kan tilbys i eller utenfor hjemmet, i eller utenfor institusjon, som dagaktivitetstilbud, på timebasis, som døgntilbud eller helgetilbud. Privat avlastning er en form for avlastning utenfor institusjon.

Larvik kommune har over mange år hatt tilbud om avlastning utenfor institusjon i form av privat avlastning, som en form for pårørendestøtte til pårørende med særlig tyngende omsorgsarbeid. Ordningen har vært et godt alternativ til familier som kanskje har hatt en barnehageansatt, besteforeldre eller andre slektninger som har ønsket å ta på seg oppdraget. Den private avlasteren har fått en økonomisk godtgjøring fra kommunen for å ta på seg oppdraget, og den omsorgstrengende har fått være hos noen den kjenner og er trygg på. Ordningen har vært svært fleksibel, hvor partene fritt har gjort avtale om helger, og flyttet på disse ved behov.

Fordi private avlastere har blitt engasjert som oppdragstakere, har tjenesten vært hensiktsmessig også for kommunen. Kommunen har ikke hatt personalansvar for avlasterne, og ikke vært forpliktet til å yte sykepenger, feriepenger eller til å skaffe vikar ved sykdom. Terskelen for å få innvilget privat avlastning har derfor vært lavere enn for eksempel for avlastning i institusjon, eller andre typer pårørendestøtte. Enkelte har således fått innvilget privat avlastning uten at omsorgsarbeidet nødvendigvis har vært vurdert som særlig tyngende. Mange brukere har benyttet seg av tjenesten i årevis, og det har vært lite fokus på å revurdere tjenesten ved endringer i brukers funksjonsnivå. Der mottakerne har vært fornøyd med tjenesten, er tjenesten bare blitt videreført.

Som følge av de to avgjørelsene avsagt av Høyesterett 20. mars 2013 og 23. juni 2016, skal private avlastere normalt anses som arbeidstakere og ikke oppdragstakere. Arbeidstakere er, i motsetning til oppdragstakere, omfattet av arbeidsrettslige regler, deriblant bestemmelser om arbeidstid i arbeidsmiljøloven. Private avlastere må fast ansettes i kommunen med de plikter og rettigheter det medfører, og betales med tariffønn. På bakgrunn av dette har kommunen gjennomgått alle oppdragskontrakter med private avlastere, og alle vedtak om privat avlastning, og kommet frem til at tjenesten ikke kan opprettholdes som før.

STATUS

Da arbeidet ble påbegynt hadde kommunen 84 vedtak om privat avlastning. Av disse hadde 45

utløpsdato innen juni dette år. De resterende hadde vedtaksdato lenger frem i tid.

Kommunen står i utgangspunktet fritt til å endre tjenestetilbudet når vedtaket utløper. Dette betyr at mottaker av tjenesten som utgangspunkt må søke på nytt når vedtaket har gått ut. Til alle med vedtak med utløpsdato senest 30.06.2020, ble det derfor sendt varsel om at vedtaket snart ville utløpe, og informasjon om at det måtte søkes på nytt dersom vedkommende fremdeles opplevde et behov for pårørendestøtte.

Øvrige familier ble kontaktet per telefon. Disse ble informert om konsekvensene av de to rettsavgjørelsene fra Høyesterett, og forespurt om andre former for pårørendestøtte som avlastning i institusjon, råd og veiledning, omsorgsstønad eller støttekontakt kunne være aktuelt. De ble også informert om andre alternativer som avlastning i grupper, ikke nødvendigvis med overnatting, men for eksempel fra morgen til kveld, eller avlastningstimer på ettermiddag og kveld i ukedager.

38 av de 84 familiene har fått tilbud om annen form for pårørendestøtte i form av avlastning i institusjon, støttekontakt og/eller omsorgsstønad. Avhengig av behovet for avlastning, har enkelte familier også blitt innvilget en kombinasjon av disse tjenestene.

16 familier gav uttrykk for at de ikke benyttet den private avlastningen lenger, og heller ikke hadde behov for annen form for pårørendestøtte.

For 30 familier har det ikke vært mulig å finne annen, passende pårørendestøtte. Disse familiene har fått innvilget avlastning utenfor institusjon. For familiene som har benyttet privat avlaster som allerede er ansatt i kommunen, kan vedtakene videreføres som tidligere under forutsetning av at de er i tråd med forskrift om arbeidstid for avlastere. Dette gjelder 10 familier.

De øvrige 20 familiene har fått informasjon om at det må påregnes bytte av avlaster, ettersom kommunen ikke med sikkerhet kan si at alle avlasterne faktisk kan, eller selv ønsker, fast ansettelse i kommunen. Momenter som avlasters alder, bosted og øvrige arbeidsforhold vil kunne begrense muligheten for fast ansettelse i Larvik kommune. Fast ansettelse vil for eksempel også kunne innebærer at avlasteren må påregne avlasterarbeid for andre barn, dersom det faste barnet er sykt eller av andre grunner ikke kan benytte seg av avlastningen. Der avlaster selv ønsker fast ansettelse og det ikke foreligger andre hindringer, vil avlasteren bli ansatt i kommunen.

Ingen vedtak avsluttes før passende pårørendestøtte eller passende avlaster er funnet i samarbeid med hver enkelt familie.

Familier som har fått sitt tjenestetilbud endret, har fått tilbud om bistand til å utforme klage. Totalt har kommunen mottatt seks klager. Fire av disse er omgjort av kommunen, mens to er oversendt Fylkesmannen i Vestfold og Telemark for behandling. Fylkesmannen har stadfestet kommunens vedtak, og skriver blant annet:

«Kommunen har avsluttet privat avlastning og begrunnet dette med avgjørelser fra Høyesterett og rundskriv som omhandler disse. Fylkesmannen slutter seg til dette og mener kommunen har rett til å innvilge tjenesten i institusjon som erstatning for tidligere vedtak».

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Etterbetaling til alle private avlastere for perioden 2017 til 2019 er beregnet til ca. 3 millioner kroner. I tillegg kommer kostnader sentralt (KLP) på ca. 1 million kroner.

Etter inngåelse av nye avtaler for private avlastere og innvilgelse av annen form for pårørendestøtte er den årlige merutgiften beregnet til ca. 1,5 millioner kroner.

Beregningene forutsetter at det ikke er noen økning i behovet for avlastning. Kostnader knyttet til sykefravær er ikke medregnet, og beregningene inkluderer kun den delen av KLP som belastes avdelingen.

Refusjon

Det bes i bestillingen om at Larvik kommune søker staten om refusjon av faktiske utgifter i forbindelse med etterslep på 4 millioner kroner, og at økte årlige driftsutgifter søkes dekket gjennom økt rammetilskudd.

Rådmannens vurdering er at dette må løses for kommunesektoren samlet. Kommunesektorens organisasjon er derfor kontaktet i forbindelse med saken, og organisasjonen vil gjøre en vurdering av om dette skal bringes videre.

ANDRE KONSEKVENSER

Fordi private avlastere skal anses som arbeidstakere, vil de være omfattet av arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid. Lovens arbeidstidsregler kommer i konflikt med hvordan flere avlastningsordninger praktiseres, for eksempel avlastning som strekker seg over en hel helg der avlaster allerede arbeider hundre prosent i kommunen.

Forskrift om arbeidstid for avlastere åpner opp for at avlastere som er ansatt hundre prosent i kommunen kan være avlastere én helg per måned, men det stilles blant annet krav om 16 timers hviletid både før og etter de lengste arbeidsperiodene. Noen tjenestemottakere har hatt vedtak om privat avlastning med to helger per måned. Dersom avlasteren allerede er ansatt i kommunen i full stilling, vil det kun være anledning til å videreføre én av disse helgene.

En annen konsekvens av at avlasterne må ansettes fast, er at kommunen som utgangspunkt vil være forpliktet til å finne passende arbeid til avlasteren den dagen oppdraget opphører, for eksempel fordi den omsorgstrengende familien flytter, eller barnet ikke lenger har behov for avlastning.

Som en følge av rettsavgjørelsene mener rådmannen at det vil bli nødvendig å forholde seg strengere til vilkåret om at det omsorgsarbeidet som ytes skal være «særlig tyngende», for å få innvilget tjenesten avlastning.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE

Noen barn og unge som har vært på avlastning hos private oppdragstakere, vil bli berørt. Enkelte familier har gitt uttrykk for bekymring i forbindelse med eventuelt bytte av avlaster. Noen familier gir uttrykk for at de i så tilfelle vil få en vanskelig periode før og etter avlastningen, frem til barnet blir trygt på sitt nye avlastingssted.

De fleste av familiene med barn under 16 år som har endret avlastningsform fra privat til institusjon, har ønsket dette selv og er fornøyde. Mange familier har tidligere vært innvilget privat avlastning i påvente av ledig plass på institusjon.

Enkelte familier med hjemmeboende barn over 16 år som har fått endret tilbudet, har ikke ønsket dette. Noen har derfor takket nei til nytt tilbud, og heller ønsket økning av omsorgsstønning eller støttekontakt i stedet.

Av 84 familier som har fått endret tilbudet, er det kun seks familier som har sendt klage på nytt vedtak. Fire av disse har kommunen omgjort selv. Rådmannens vurdering er derfor at de fleste berørte familier har fått et tjenestetilbud de er fornøyde med.

SAMMFUNNSØKONOMISKE KONSEKVENSER

Pårørendestøtte er et viktig tiltak for at pårørende på best måte kan håndtere og mestre sin rolle som omsorgsyter. Pårørendestøtte kan bidra til å forebygge den pårørendes egen helse- og livssituasjon, og til at den pårørende kan opprettholde gode familierelasjoner, bevare sosiale nettverk og være i arbeid. Pårørendestøtte er derfor viktig i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Rådmannens vurdering er at endringene ikke får samfunnsøkonomiske konsekvenser, ettersom alle berørte familier har fått en tilbud om en form for pårørendestøtte som skal ivareta deres behov. Dette underbygges av at det kun er mottatt seks klager totalt i løpet av hele prosessen.

Vedlegg:

Følgende kostnader er påløpt i forbindelse med områdeplanarbeidet:

Innledende geoteknisk vurdering	kr. 11 000,- (Grunnteknikk AS)
Liten terrengmodell	kr. 9 000,-
Fornminneundersøkelser	kr. 390 000,- (Vestfold Fylkeskommune Kulturarv)
Trafikkutredning og VA utredning	kr. 420 000,- (Rambøll AS)
Hydrologisk utredning	kr. 330 000,- (Rambøll AS)
Naturmangfold	kr. 30 000,- (Rambøll AS)
Vindanalyser	kr. 65 000,- (Outdoor Environment Tecnology AS)
Juridisk bistand	kr. 300 000,- (FAVEO / Advokatkontoret Haavind)
Forhåndsuttalelse skatt	kr. 20 000,- (Skatteetaten)
Energiutredning	Kr. 145 000,- (Norsk Energi AS)
Mulighetsstudie arkitektur	kr. 580 000,- (Arkitektkontoret MAD)

Økonomisk bidrag fra samarbeidspartnere / Ekstern finansiering:

Oppmåling usikre grenser	Alle involverte grunneiere har sammen bekostet oppmålingen, inkludert Larvik kommune som grunneier. Total sum kr. 95 333,- (Vestfold Jordskifterett) Opprinnelig stipulert kostnad i kommunal regi ca.1 000 000,-
Pilot Breeam Communities (Norwegian Green Building Council)	Gratis veiledning
Pilot «Fleksible Planer» (Vestfold Fylkeskommune og Fylkesmannen i Vestfold)	kr. 30 000,-
Tilskudd Enova – Energifondet	kr. 100 000,-
Tilskudd Miljødirektoratet «Byutvikling med blanke ark»	kr. 158 000,-
Tilskudd Vestfold Fylkeskommune «RPBA relaterte prosjekt»	kr. 200 000,-
Tilskudd Sparebankstiftelsen «Trekronegang»	kr. 1 200 000,- (ikke enda realisert)
Evoked – Internasjonalt forskningsprosjekt i regi av NGI (Utvikling av klimatilpasnings verktøy – Martineåsen case)	Gratis veiledning Mange arbeidstimer nedlagt

Tall i hele kr

Eksterne konsulenter drift

Radetiketter	Totalsum
01 Sentrale poster	309 581
12 Sentrale utgifter	22 672
13 Finansinntekter og -utgifter	286 909
02 Interne funksjoner	1 276 744
21 Felles stab og støtte	1 237 009
22 Fellesutgifter	39 735
03 Helse og mestring	189 186
32 Sykehjem	75 380
34 Funksjonshemmede	3 444
37 Fellesfunksjoner Helse og Mestring	110 362
04 Oppvekst og kvalifisering	1 143 731
41 Skole	22 015
42 Barnehage	511 854
43 Barne og familietjenester	0
44 NAV	129 060
45 Larvik Læringsenter	1 830
46 Barnevernet	472 260
47 Fellesfunksjon Oppvekst og Kvalifisering	6 712
05 Verdiskaping og stedsutvikling	6 141 178
51 Arealplan	3 118 174
52 Byggesak	1 636 499
53 Geodata	380 161
54 Kultur og Idrett	731 991
55 Miljø og stedsskaping	115 315
56 Næringsutvikling og ressursforvaltning	159 038
57 Fellesfunksjon Verdiskaping og stedsutvikling	0
06 Eiendom og teknisk drift	3 586 253
61 Teknisk	2 194 832
63 Formålsbygg	1 343 746
64 Prosjekt, bygg og anlegg	16 250
66 Fellesfunksjon Eiendom og teknisk drift	31 425
Totalsum	12 646 673

Eksterne konsulenter investering

Tjenesteområde / Virksomhet	Summer av Regnskap
02 Interne funksjoner	67 370
21 Felles stab og støtte	67 370
03 Helse og mestring	25 000
32 Sykehjem	25 000
05 Verdiskaping og stedsutvikling	335 685
54 Kultur og Idrett	203 885
56 Næringsutvikling og ressursforvaltning	131 800
06 Eiendom og teknisk drift	22 013 027
61 Teknisk	3 229 508
63 Formålsbygg	90 293
64 Prosjekt, bygg og anlegg	18 320 053
66 Fellesfunksjon Eiendom og teknisk drift	373 173
Totalsum	22 441 082

Utvikling i antall arbeidsplasser i Larvik 2019

Februar 2020

Innholdsfortegnelse

1	UTVIKLING I ANTALL ARBEIDSPLASSE PER SEKTOR	3
1.1	Utvikling i antall arbeidsplasser fra 2015	3
2	UTVIKLING I ANTALL ARBEIDSPLASSE SAMMENLIGNET MED ANDRE BYKOMMUNER I REGIONEN	5
2.1	Sammenligning av andel arbeidsplasser per sektor	6
3	ARBEIDSPLASSE FOR HØYERE UTDANNEDE	6
3.1	Sammenligning av andel arbeidsplasser for høyere utdannede	7
3.2	Utviklingen i arbeidsplasser for høyere utdannede fra 2015	7
4	ENDRING I ANTALL ARBEIDSPLASSE ETTER NÆRINGSGRUPPE	8
5	UTVIKLING I PENDLINGEN	8
6	UTVIKLING I ANTALL ARBEIDSPLASSE PER NÆRING	9

1 Utvikling i antall arbeidsplasser per sektor

Endringer i antall arbeidsplasser per sektor i 2019

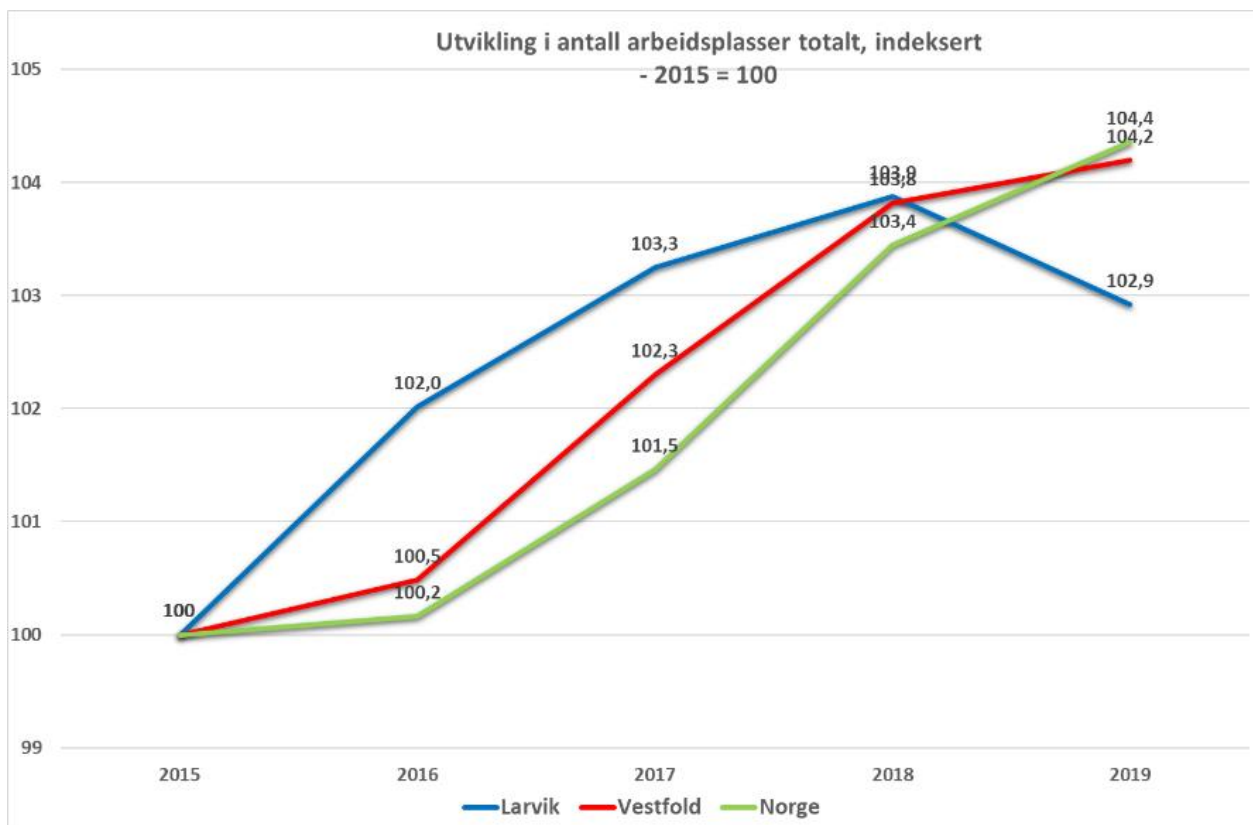
Sektor	Larvik			Vestfold	Norge
	Antall arb. plasser	Endring 2018 - 2019	Endring i %	Endring i %	Endring i %
Alle sektorer	19090	-177	-0,9	0,4	0,9
Statlig forvaltning	913	-82	-8,2	-0,5	0,8
Fylkeskommunal forvaltning	318	-14	-4,2	-2,6	0,1
Kommunal forvaltning	4243	-17	-0,4	0,9	0,8
Privat sektor	13616	-64	-0,5	0,4	0,9

Kilde: SSB Tabell 07979

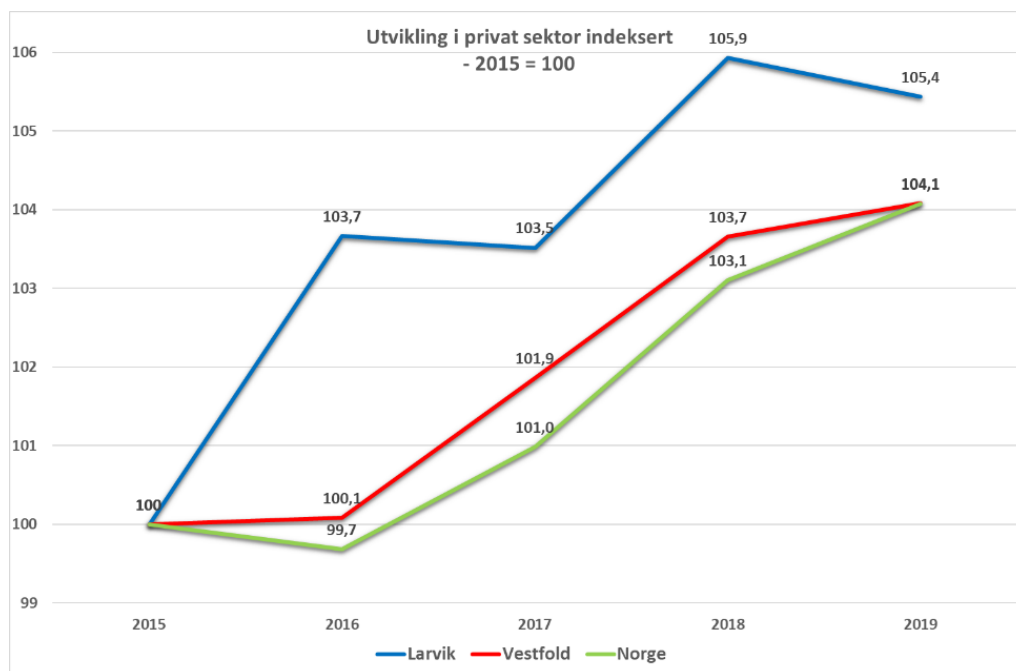
Etter flere år med en positiv utvikling var det en reduksjon på 177 arbeidsplasser (0,9%) i Larvik i 2019. Samtlige sektorer opplevde nedgang og hadde en utvikling som var svakere enn det som var tilfelle på både fylkes og nasjonalt nivå. Det største avviket i forhold til nasjonalt og regional utvikling var innen statlig forvaltning.

1.1 Utvikling i antall arbeidsplasser fra 2015

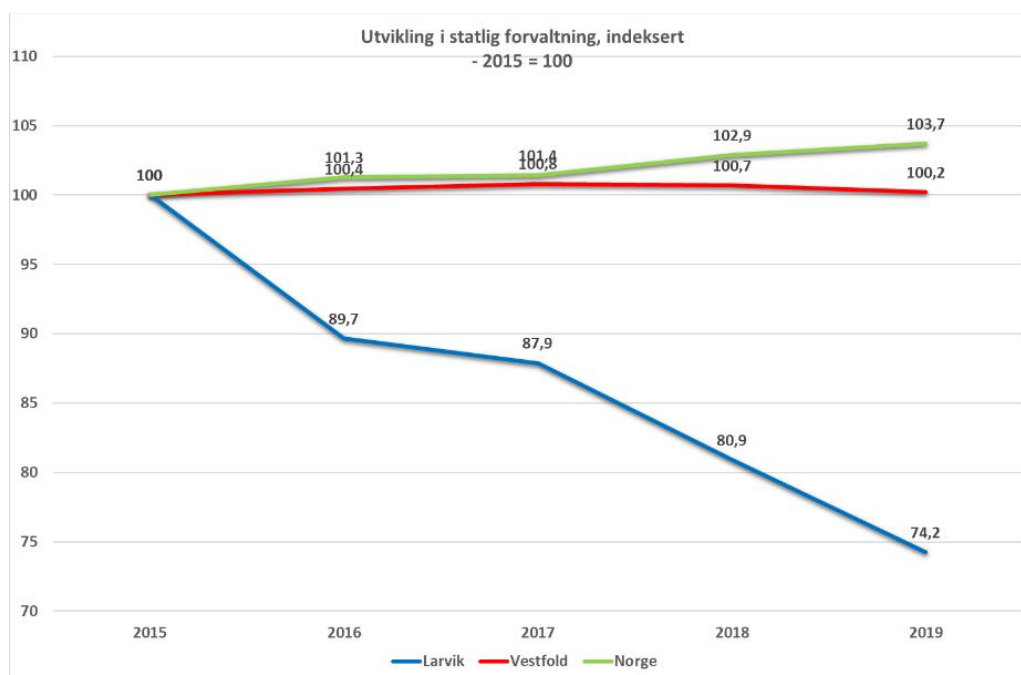
I perioden fra 2015 til 2018 hadde Larvik en arbeidsplassvekst som lå over nasjonal- og regional vekst. Nedgangen i 2019 har resultert i at samlet vekst nå ligger under nasjonalt og regionalt nivå.

Den mest positive utviklingen har vært innen privat sektor. Til tross for nedgangen i 2019 ligger Larviks vekst i perioden 2015 til 2019 fremdeles over nasjonalt og regionalt nivå.

Sektoren med størst negativ utvikling er statlig forvaltning¹ hvor Larvik har en utvikling som går i motsatt retning enn snittet for Vestfold og landet totalt sett.

¹ Statlig forvaltning består i denne sammenheng både av arbeidsplasser i virksomheter som er underlagt statlig lokaliseringspolitikk, og statseide foretak som f.eks helseforetakene.

2 Utvikling i antall arbeidsplasser sammenlignet med andre bykommuner i regionen

Endringer i antall arbeidsplasser per sektor, sammenligning av bykommuner i regionen

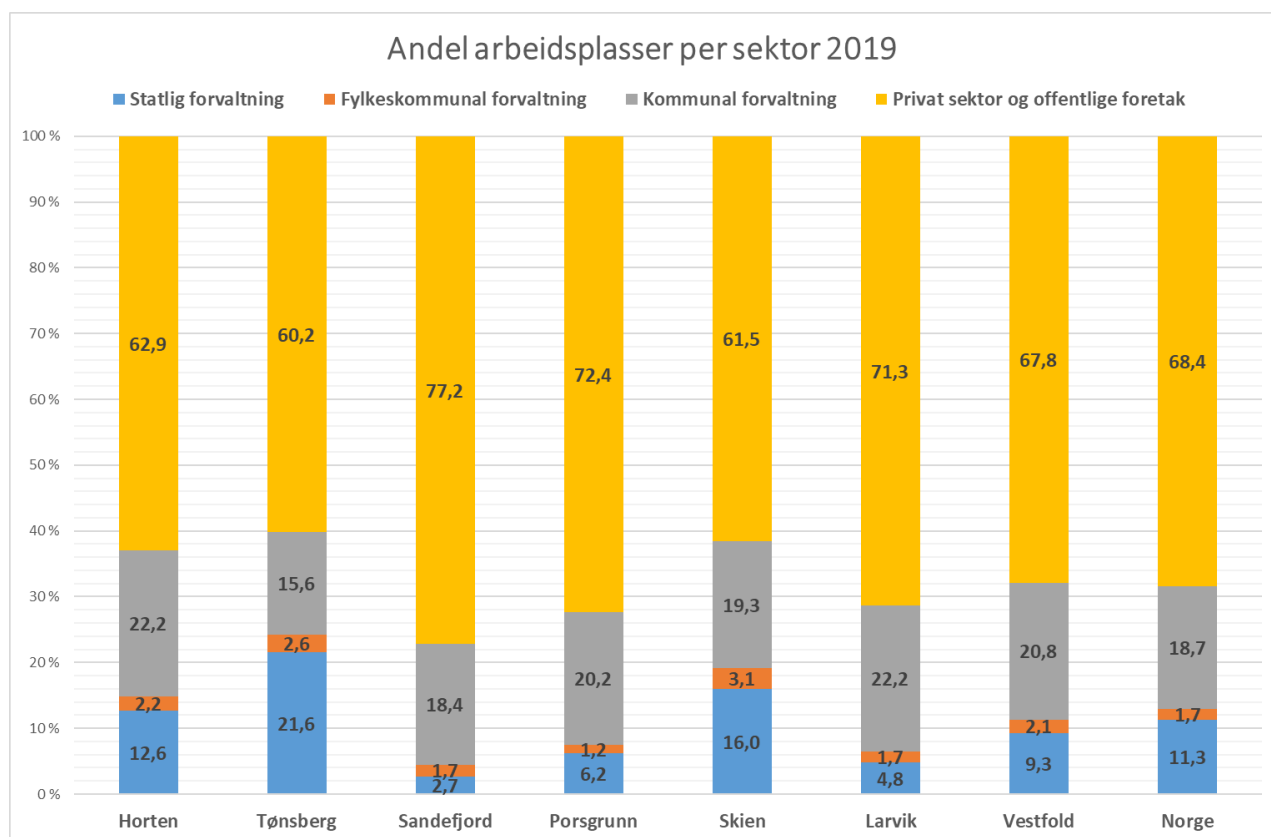
Kommune	Sektor	Antall arb. plasser 2019	Endring	Endring i %
0701 Horten	Alle sektorer	11048	310	2,9
	Statsforvaltningen	1396	181	14,9
	Fylkeskommunal forvaltning	243	8	3,4
	Kommunal forvaltning	2455	-66	-2,6
	Privat sektor og offentlige foretak	6954	187	2,8
0704 Tønsberg	Alle sektorer	29104	287	1,0
	Statsforvaltningen	6276	-63	-1,0
	Fylkeskommunal forvaltning	771	-15	-1,9
	Kommunal forvaltning	4535	158	3,6
	Privat sektor og offentlige foretak	17522	207	1,2
0710 Sandefjord	Alle sektorer	29756	107	0,4
	Statsforvaltningen	806	54	7,2
	Fylkeskommunal forvaltning	520	-28	-5,1
	Kommunal forvaltning	5467	100	1,9
	Privat sektor og offentlige foretak	22963	-19	-0,1
0712 Larvik	Alle sektorer	19090	-177	-0,9
	Statsforvaltningen	913	-82	-8,2
	Fylkeskommunal forvaltning	318	-14	-4,2
	Kommunal forvaltning	4243	-17	-0,4
	Privat sektor og offentlige foretak	13616	-64	-0,5
0805 Porsgrunn	Alle sektorer	17261	169	1,0
	Statsforvaltningen	1074	-5	-0,5
	Fylkeskommunal forvaltning	213	6	2,9
	Kommunal forvaltning	3485	-21	-0,6
	Privat sektor og offentlige foretak	12489	189	1,5
0806 Skien	Alle sektorer	26119	356	1,4
	Statsforvaltningen	4187	-4	-0,1
	Fylkeskommunal forvaltning	813	16	2,0
	Kommunal forvaltning	5051	46	0,9
	Privat sektor og offentlige foretak	16068	298	1,9

Kilde: SSB Tabell 07979

Sammenlignet med de øvrige bykommunene i regionen var Larvik den eneste kommunen som opplevde nedgang i antall arbeidsplasser i 2019. Horten hadde størst vekst samlet sett og hadde også den høyeste veksten i privat sektor.

Larvik og Sandefjord var de eneste kommunene som opplevde en nedgang i privat sektor i 2019.

2.1 Sammenligning av andel arbeidsplasser per sektor

Det er stor variasjon mellom kommunene når det gjelder hvor stor andel de forskjellige sektorene utgjør av det totale arbeidsmarkedet. Mens privat sektor står for 71,3% av alle arbeidsplasser i Larvik, utgjør den kun rundt 60% i Tønsberg og 61% i Skien. Dette skyldes i hovedsak at disse kommunene har en vesentlig større statlig og fylkeskommunal forvaltning enn Larvik.

3 Arbeidsplasser for høyere utdannede

Endringer i antall arbeidsplasser i Larvik etter høyeste utdanningsnivå på de ansatte

Utdanningsnivå	Antall arb. plasser	Endring	Endring i %
Grunnskole (nivå 1-2)	4383	1	0,0
Videregående skole (nivå 3-5)	8273	-79	-0,9
Universitets- og høgskoleutdanning, 1-4 år (nivå 6)	4516	-111	-2,4
Universitets- og høgskoleutdanning, over 4 år (nivå 7-8)	1120	-12	-1,1
Uoppgitt utdanning (9)	797	21	2,7

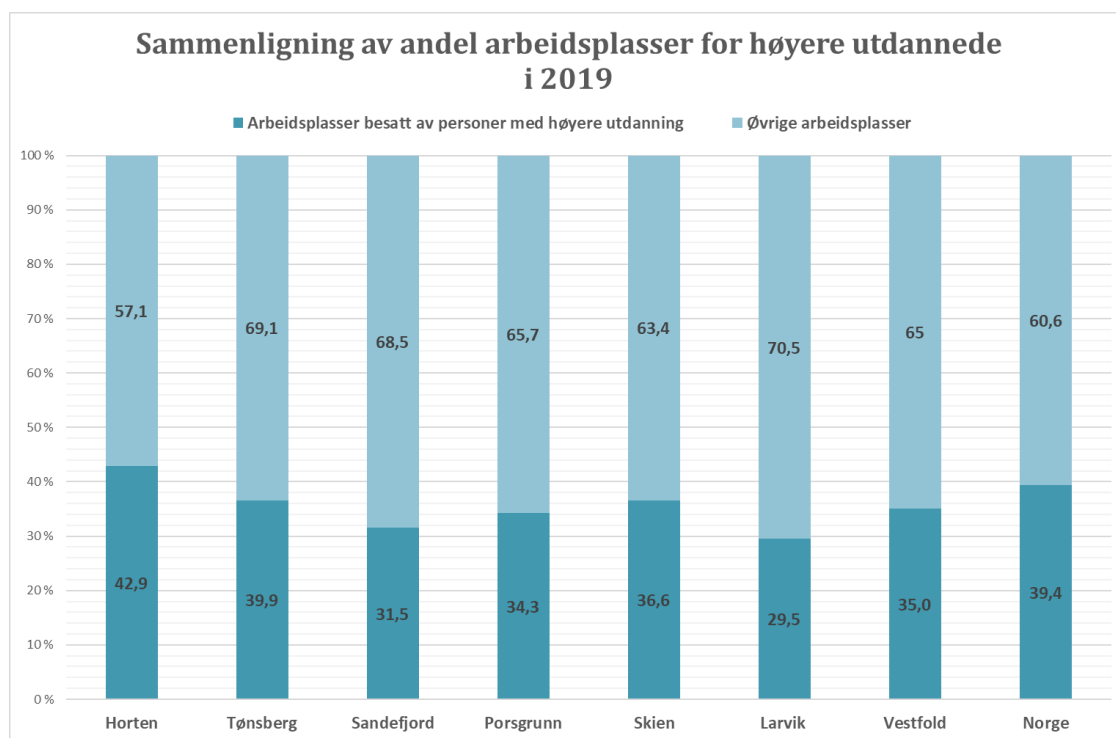
Sum arbeidsplasser besatt av personer med høyere utdanning	5636	-123	-2,1

Kilde: SSB Tabell 11615

Arbeidsplasser med ansatte som har universitets- og høgskoleutdanning stod for en stor del av nedgangen i arbeidsplasser i Larvik i 2019. I sum var nedgangen for disse på 2,1%

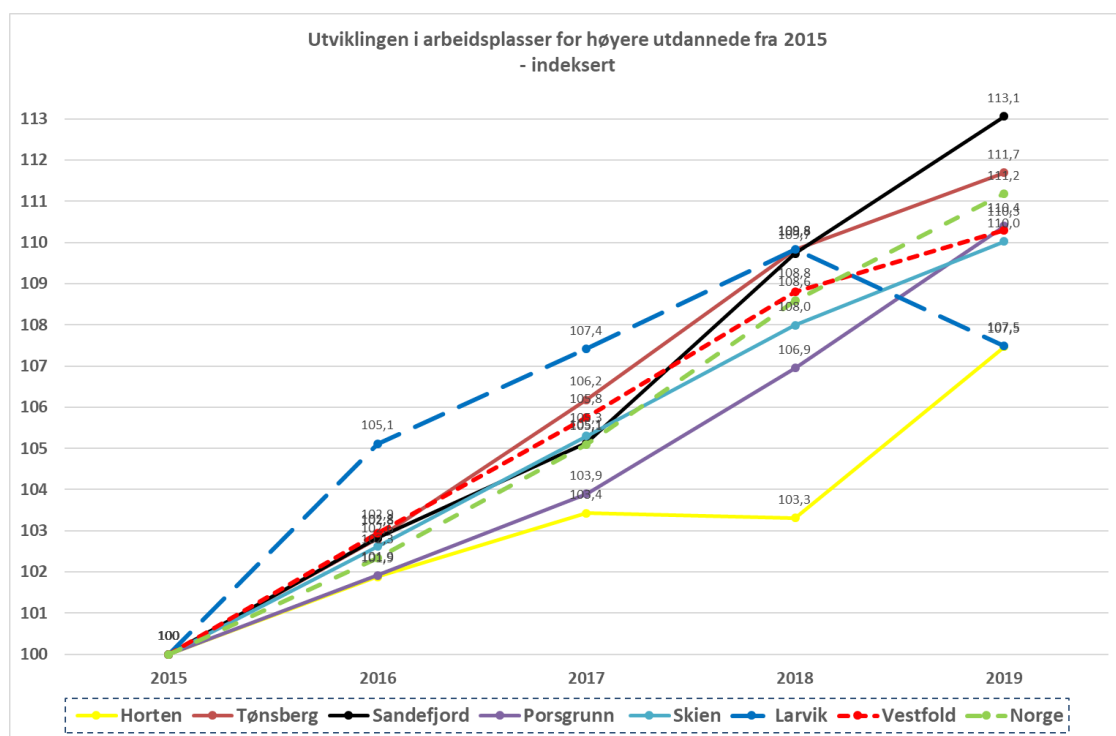

3.1 Sammenligning av andel arbeidsplasser for høyere utdannede

Ser man på hvor stor andel av arbeidsplassene som er besatt av personer med høyere utdanning ser man at Larvik med 29,5% ligger under de andre bykommunene i regionen. Larviks andel av slike arbeidsplasser er også nesten 10% lavere enn landsgjennomsnittet.

3.2 Utviklingen i arbeidsplasser for høyere utdannede fra 2015

Fra 2015 til 2018 lå veksten i arbeidsplasser for personer med høyere utdanning i Larvik over den regionale og nasjonale veksten. Nedgangen i 2019 har medført at Larvik nå totalt sett har hatt en lavere vekst enn de nevnte.

4 Endring i antall arbeidsplasser etter næringsgruppe

Endringer i antall arbeidsplasser i Larvik i 2019, fordelt på næringsgrupper

Næringsgruppe	Antall arb. plasser	Endring	Endring i %
SN01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	397	-10	-2,5
SN05-09 Bergverksdrift og utvinning	181	-9	-4,7
SN10-33 Industri	1966	19	1,0
SN35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	150	-28	-15,7
SN41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	2357	58	2,5
SN45-47 Varehandel, motorvognreparasjoner	3196	-6	-0,2
SN49-53 Transport og lagring	1206	3	0,2
SN55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	600	1	0,2
SN58-63 Informasjon og kommunikasjon	425	-61	-12,6
SN64-66 Finansiering og forsikring	97	-5	-4,9
SN68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	917	28	3,1
SN77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	666	-29	-4,2
SN84 Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	605	-27	-4,3
SN85 Undervisning	1452	-29	-2,0
SN86-88 Helse- og sosialtjenester	4019	-41	-1,0
SN90-99 Personlig tjenesteyting	681	-16	-2,3
SN00 Uoppgitt	176	-25	-12,4

Kilde: SSB Tabell 07979

Ser man på utviklingen basert på de forskjellige næringsgruppene kan man se at tilbakegangen var forholdsvis jevnt fordelt. Den største reduksjonen var innen «informasjon og kommunikasjon», mens «bygge og anleggsvirksomhet» hadde den største veksten.

5 Utvikling i pendlingen

Endring i pendlingen til og fra Larvik i 2019

År	Sysselsatte personer bosatt i regionen	Sysselsatte personer med arbeidssted i regionen	Innpendling	Utpendling	Nettopendling
2018	22118	19267	4562	7413	-2851
2019	22189	19090	4595	7694	-3099
Endring	71	-177	33	281	-248

Kilde: SSB Tabell 11616

Veksten i utpendlingen var på 281 personer, noe som er høyere enn nedgangen i antall arbeidsplasser. Det indikerer at befolkningsveksten i større grad er i ferd med å være basert på det regionale arbeidsmarkedet. Larvik har allikevel fremdeles lavere inn- og utpendling enn de øvrige bykommunene i regionen, og er således i mindre grad integrert i det regionale arbeidsmarkedet. Nettoppendlingen økte med 248 til en negativ pendlerbalanse på 3099.

6 Utvikling i antall arbeidsplasser per næring

Endring i antall arbeidsplasser i Larvik 2019, per næring

Næring	Antall arb. plasser	Endring	Endring i %
01 Jordbruk og tilhørende tjenester, jakt	343	-10	-2,8
02 Skogbruk og tilhørende tjenester	42	0	0,0
03 Fiske, fangst og akvakultur	12	0	0,0
08 Bryting og bergverksdrift ellers	181	-9	-4,7
10 Næringsmiddelindustri	513	-12	-2,3
11 Drikkevareindustri	62	-4	-6,1
13 Tekstilindustri	38	-4	-9,5
14 Bekledningsindustri	6	3	100,0
16 Trelast- og trevareindustri	374	7	1,9
18 Trykking, grafisk industri	62	4	6,9
22 Gummivare- og plastindustri	70	4	6,1
23 Mineralproduktindustri	119	5	4,4
24 Metallindustri	51	2	4,1
25 Metallvareindustri	337	-16	-4,5
26 Data- og elektronisk industri	166	29	21,2
27 Elektroteknisk industri	24	3	14,3
28 Maskinindustri	44	-3	-6,4
30 Transportmiddelindustri ellers	0	-3	-100,0
31 Møbelindustri	9	6	200,0
32 Annen industri	18	1	5,9
33 Maskinreparasjon og -installasjon	73	-3	-3,9
36 Vannforsyning	46	-1	-2,1
37 Håndtering av avløpsvann	25	2	8,7
38 Avfallshåndtering	79	-29	-26,9
41 Oppføring av bygninger	1014	59	6,2
42 Anleggsvirksomhet	219	0	0,0
43 Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet	1124	-1	-0,1
45 Handel med og reparasjon av motorvogner	411	-10	-2,4
46 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorvogner	1220	17	1,4
47 Detaljhandel, unntatt med motorvogner	1565	-13	-0,8
49 Landtransport og rørtransport	513	9	1,8
50 Sjøfart	224	10	4,7
52 Transporttjenester og lagring	368	-2	-0,5
53 Post og distribusjonsvirksomhet	101	-14	-12,2
55 Overnattingsvirksomhet	237	7	3,0
56 Serveringsvirksomhet	363	-6	-1,6
58 Forlagsvirksomhet	237	-44	-15,7
59 Film- og TV-produksjon, musikkutgivelse	16	-1	-5,9
62 IT-tjenester	164	-18	-9,9
63 Informasjonstjenester	8	2	33,3
64 Finansieringsvirksomhet	71	3	4,4
66 Finans-, forsikringshjelpetjenester	26	-8	-23,5
68 Omsetning og drift av fast eiendom	186	9	5,1
69 Juridisk og regnskapsmessig tjenesteyting	193	-6	-3,0
70 Hovedkontortjenester, administrativ rådgivning	60	-5	-7,7
71 Arkitekter og tekniske konsulenter	305	27	9,7
72 Forskning og utviklingsarbeid	3	0	0,0
73 Reklamevirksomhet og markedsundersøkelser	45	-3	-6,3
74 Annen faglig, vitenskapelig og teknisk virksomhet	100	7	7,5
75 Veterinærtjenester	25	-1	-3,8
77 Utleie- og leasingvirksomhet	27	-6	-18,2
78 Arbeidskrafttjenester	243	-4	-1,6
79 Reisebyråer og reisearrangører	21	10	90,9
80 Vaktjeneste og etterforskning	43	-9	-17,3
81 Tjenester tilknyttet eiendomsdrift	309	-19	-5,8
82 Forretningsmessig tjenesteyting ellers	23	-1	-4,2
84 Off. adm., forsvar, sosialforsikring	605	-27	-4,3
85 Undervisning	1452	-29	-2,0
86 Helse tjenester	1534	-29	-1,9
87 Pleie og omsorg i institusjon	1219	-43	-3,4
88 Omsorg uten botilbud, barnehager mv.	1266	31	2,5
90 Kunstnerisk virksomhet og underholdning	125	6	5,0
91 Bibliotek, museer o.a. kulturvirksomhet	30	0	0,0
92 Lotteri og totalisatorspill	0	-3	-100,0
93 Sports- og fritidsaktiviteter	175	-17	-8,9
94 Aktiviteter i medlemsorganisasjoner	125	4	3,3
95 Reparasjon av varer til personlig bruk	11	3	37,5
96 Annen personlig tjenesteyting	212	-4	-1,9
97 Lønnet arbeid i private husholdninger	3	-5	-62,5
00 Uoppgitt	176	-25	-12,4

Kilde: SSB Tabell 08536

Tabellen til venstre viser endringen i antall arbeidsplasser i Larvik brutt ned på de enkelte næringene.